

การพัฒนาอัลกอริทึมในการหาจุดศูนย์กลาง
ของวัตถุทรงกลมจากรูปภาพ

Development of an Algorithm for Detection of Spherical Object Center
from Image

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาระบบงาน
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อหัวข้อ	การพัฒนาอัลกอริทึมในการหาจุดศูนย์กลางของวัตถุทรงกลมจากภาพ
นักศึกษา	นายเทพศิริ อสัมภินพวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.นพพร โชติกกำจร
ระดับการศึกษา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
แขนงวิชา	วิทยาการสารสนเทศ
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

ในการหาจุดศูนย์กลางของภาพทรงกลมจากค่าของจุดศูนย์กลางมวลจากภาพที่ถ่าย โดยอาศัยกระบวนการประมวลผลภาพ (Image Processing) อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากการเกิดเงาขึ้นบนพื้นผิวของวัตถุทำให้ในขั้นตอนการทำ segmentation นั้นไม่สามารถระบุวัตถุได้ถูกต้อง ส่วนที่เป็นเงาบนพื้นผิววัตถุจะถูกกลืนเข้ากับพื้นหลัง รายงานฉบับนี้นำเสนอผลการพัฒนาอัลกอริทึมในการหาจุดศูนย์กลางของวัตถุทรงกลมในรูปภาพ เพื่อให้มีความถูกต้องในการระบุตำแหน่งจุดศูนย์กลางของวงกลมภายใต้สภาพแวดล้อมที่เกิดแสงเงาขึ้นในภาพถ่ายได้ โดยอาศัยหลักการหาจุดตัดของเส้นตั้งฉากกับเส้นสัมผัสวงกลมในการหาจุดศูนย์กลางและอัลกอริทึมในการจำแนกขอบวัตถุทรงกลมด้านที่รับแสง และด้านที่เกิดเงาออกจากกัน โดยทดลองจากภาพถ่ายของวัตถุจริงจำนวน 19 ภาพ ผลการทดลองที่ได้ ค่าจุดศูนย์กลางที่หามาได้มีค่าคลาดเคลื่อนไปโดยเฉลี่ย 10.50%

Title	Development of an Algorithm for Detection of Spherical Object Center from Image
Student	Mr. Tepsiri Asumpinpong
Advisor	Asst. Prof. Dr. Nopporn Chotikakamthorn
Level of Study	Master of Science in Information Technology
Major	Information Science
Academic Year	2003

ABSTRACT

Finding a center from spherical picture with the center of mass method, combined with image processing techniques may produce erroneous result due to shadow as appeared on the object surface. Image segmentation algorithm can't detect a whole object from the picture. This report describes development of algorithm for estimating a spherical object center from its image. The algorithm was developed such that the object center estimation accuracy is improved in the presence of shadow in the image. Intersection of lines tangent to the circle circumference is used for the estimation. In addition, an algorithm was developed to differentiate part of the circle circumference on a shadow side. Experiment was performed using 19 images of two(white and red) snooker balls, taken using a digital camera. The circle center estimation was found to differ from a correct position by 10.50 percent on average.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
สารบัญ	III
สารบัญตาราง	V
สารบัญภาพ	VI
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนาอัลกอริทึม.....	1
1.3. ขอบเขตของการพัฒนาอัลกอริทึม	1
1.4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
2. การทำ Image Processing.....	3
3.1. อุปกรณ์ Motion Capture.....	3
3.2. Image Segmentation	4
3.3. Feature Extraction.....	10
3.4. แนวทางการหาจุดศูนย์กลางวงกลม	12
3. การวิเคราะห์และขั้นตอนการพัฒนาอัลกอริทึม.....	16
3.1. การวิเคราะห์ปัญหา.....	16
3.2. ขั้นตอนการพัฒนาอัลกอริทึม	16
4. การพัฒนาอัลกอริทึม	18
4.1. Problem 1 : ปัญหาจากการเกิดเงาบนวัตถุ.....	19
4.2. Algorithm 1 : การหาจุดศูนย์กลางของวัตถุทรงกลมในรูปโดยใช้จุดของเส้นตั้งฉาก กับเส้นสัมผัสของขอบที่แท้จริง.....	19
4.3. Problem 2 : ปัญหาจากการตรวจจับวัตถุ 2 อันในภาพ.....	21
4.4. Algorithm 2 : Color Segmentation	22
4.5. Problem 3 : ปัญหาจากแสงสะท้อนบนพื้นผิวของวัตถุ.....	25

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4.6. Algorithm 3 : การหาขอบที่แท้จริงโดยการนำเอา Edge Detection มาประยุกต์ใช้.....	25
4.7. Problem 4 : การสะท้อนของวัตถุชิ้นหนึ่ง ไปบนพื้นผิวของวัตถุอีกชิ้น	26
4.8. Algorithm 4 : การตัดขอบที่เกิด error ออกโดยดูจากค่าความคงที่ของเส้นโค้ง	27
4.9. Problem 5 : ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีแสงสว่างสูง.....	29
4.10. Algorithm 5 : การปรับปรุง Color Segmentation โดยใช้อัตราส่วนของแต่ละสี มาใช้ในการแยกแยะ	30
4.11. Problem 6 : ปัญหาต่อเนื่องจากการนำเอาอัลกอริทึม Color Segmentation ใหม่ มาใช้แทนอัลกอริทึมเก่า.....	31
4.12. Algorithm 6 : การรวมกันระหว่างอัลกอริทึม Color Segmentation ใหม่และ Color Segmentation เก่า.....	32
5. ผลจากการทำการทดลองและบทสรุป	35
5.1. ข้อกำหนดเพิ่มเติม.....	35
5.2. สมมติฐานเบื้องต้น.....	35
5.3. ขั้นตอนการทดลอง	35
5.4. ผลจากการทดลองด้วยอัลกอริทึม	39
5.4.1. การเปรียบเทียบการหาตำแหน่งของวัตถุ.....	39
5.4.2. การเปรียบเทียบการหาตำแหน่งของจุดศูนย์กลางของวัตถุ.....	42
5.5. บทสรุป	45
บรรณานุกรม.....	46
ประวัติผู้เขียน	47
ภาคผนวก	48

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 5.1 แสดงผลการทดลองอัลกอริทึมการ segmentation กับ รูปภาพตัวอย่างในส่วนของวัตถุสีแดง.....	41
ตารางที่ 5.2 แสดงผลการทดลองอัลกอริทึมการ segmentation กับ รูปภาพตัวอย่างในส่วนของวัตถุสีขาว	42
ตารางที่ 5.3 แสดงผลการทดลองอัลกอริทึมหาจุดศูนย์กลางกับ รูปภาพตัวอย่างในส่วนของวัตถุสีแดง.....	42
ตารางที่ 5.4 แสดงผลการทดลองอัลกอริทึมหาจุดศูนย์กลางกับ รูปภาพตัวอย่างในส่วนของวัตถุสีขาว.....	43

สารบัญญภาพ

หน้า

รูปที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบ mask กับตำแหน่งในรูป	8
รูปที่ 2.2 แสดงรูปต้นแบบที่ยังไม่ได้ทำการขจัด noise	9
รูปที่ 2.3 แสดงรูปภาพหลังจากการเทียบด้วย Dilation mask	9
รูปที่ 2.4 แสดงรูปภาพหลังจากการเทียบด้วย Erosion mask	9
รูปที่ 2.5 แสดงรูปภาพหลังจากทำการ Opening	9
รูปที่ 2.6 แสดงรูปภาพหลังการทำ Closing	9
รูปที่ 2.7 แสดงรูปที่ทำการขจัด noise เรียบร้อยแล้ว	9
รูปที่ 2.8 แสดงตัวอย่างแนวทางการหาจุดศูนย์กลางวงกลม	15
รูปที่ 3.1 แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำการหาจุดศูนย์กลางโดยการใช้วิธี Center Of Mass....	17
รูปที่ 3.2 แสดงขั้นตอนการพัฒนาอัลกอริทึม	17
รูปที่ 4.1แสดง Flow Chart ของการอัลกอริทึมหลัก.....	18
รูปที่ 4.2 แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นใน Problem 1	19
รูปที่ 4.3 กราฟแสดงค่าความสว่างของแต่ละพิกเซลในวัตถุระหว่างส่วนขอบด้านที่ไม่เป็นเงา..	20
รูปที่ 4.4 แสดง flow chart ของอัลกอริทึมที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ 1	20
รูปที่ 4.5 แสดงผลจากการทำการทดลองรูปที่ทำการทดลองสร้างกับอัลกอริทึมที่ 1.....	21
รูปที่ 4.6 แสดง flow chart ของอัลกอริทึมที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ 2	22
รูปที่ 4.7 แสดงรูปตัวอย่างก่อนเข้าทำในอัลกอริทึม Color Segmentation	24
รูปที่ 4.8 แสดงผลจากการทำการทดลองรูปที่ทำการทดลองสร้างกับอัลกอริทึม Color Segmentation	24
รูปที่ 4.9 แสดง flow chart ของอัลกอริทึมที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ 3	26
รูปที่ 4.10 แสดงปัญหาเนื่องจากการทำ Color Segmentation ผิดพลาดเนื่องจาก การสะท้อนของแสง	27
รูปที่ 4.11 แสดง flow chart ของอัลกอริทึมที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ 4	28
รูปที่ 4.12 แสดงผลจากการทำการทดลองรูปที่ทำการทดลองสร้างกับอัลกอริทึมที่ 4.....	29
รูปที่ 4.13แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำ color segmentation ในกรณีที่มีแสงตกกระทบบลง วัตถุแดงในปริมาณสูง	30
รูปที่ 4.14แสดงผลจากการทำการทดลองรูปที่ทำการทดลองสร้างกับอัลกอริทึมที่ 5.....	28

เอกสารรูปที่ 4.15 flowchart แสดงการทำ Color Segmentation โดยดูจากอัตราส่วนของสีในรูปภาพ 31

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

รูปที่ 4.16 แสดงผลจากการทำ Color Segmentation ในส่วนสีแดงจากรูปตัวอย่างด้วย อัลกอริทึม Color Segmentation โดยการดูจากอัตราส่วนของสี	32
รูปที่ 4.17 แสดงผลจากการทำ Color Segmentation ในส่วนสีแดงจากรูปตัวอย่างด้วย อัลกอริทึม Color Segmentation ที่รวมกันระหว่างของเก่าและใหม่.....	33
รูปที่ 4.18 แสดง flowchart ของการทำ color segmentation โดยรวมเอา อัลกอริทึมเก่า(Algorithm 1) และอัลกอริทึมใหม่(Algorithm 2)เข้าด้วยกัน	33
รูปที่ 4.19 แสดง flowchart ของอัลกอริทึมในการหาจุดศูนย์กลางหลังจากผ่านการพัฒนาแล้ว.....	
รูปที่ 5.1 แสดงรูปภาพที่สร้างขึ้นจากม photoshop เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับ การทำอัลกอริทึม.....	36
รูปที่ 5.2 แสดงรูปต้นฉบับก่อนเข้าทำการทดลองในอัลกอริทึม.....	36
รูปที่ 5.3 แสดงภาพที่ได้จากการนำรูปตัวอย่างไปทำ Color segmentation	37
รูปที่ 5.4 แสดงรูปที่ได้จากการนำเอารูปที่ 5.3 ไปทำการหาขอบโดยใช้ Edge detection.....	37
รูปที่ 5.5. แสดงจุดที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วว่าเป็นจุดที่อยู่บนเส้นขอบคมของรูปภาพทรงกลม...38	
รูปที่ 5.6 แสดงจุดศูนย์กลางของรูปต้นฉบับ จากการหาจุดศูนย์กลางโดยใช้จุดบนเส้นขอบ ในรูปที่ 5.5	38

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

หากจะกล่าวถึงการหาจุดศูนย์กลางของวงกลมอาจมีคำถามเกิดขึ้นว่าเหตุใดจึงต้องหา หรือว่าหาไปเพื่ออะไร หากมองการนำเอา Image Processing มาช่วยในการทำสื่อโฆษณาหรือภาพยนตร์ การ์ตูน เกมส์ ระบบที่นำมาใช้ในการทำสื่อที่กล่าวมาข้างต้น ก็จะมี Motion Capture, Virtual Studio, Object Length Estimation, Zoom Estimation, Focal Length Estimation เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าในบางครั้งมีความจำเป็นที่จะต้องหาดำแหน่งอ้างอิงของวัตถุ หรือตำแหน่งอ้างอิงของกล้อง เพื่อนำมาใช้ในการหาค่าระยะ หรืออัตราการซูม หรืออาจจะเป็นขนาดของวัตถุในภาพ ซึ่งการหาจุดศูนย์กลางของวงกลมก็เป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้กับเรื่องพวกนี้ได้

การหาจุดศูนย์กลางของวงกลมที่จะทำการพัฒนาอัลกอริทึมนี้ เป็นการหาจุดศูนย์กลางของรูปวงกลมโดยนำเอาการทำ Image Processing เข้ามาเพื่อใช้ในการหาค่าที่แน่นอนของวัตถุทรงกลมในภาพซึ่งอาจมีการบิดเบี้ยวไปจากสภาวะรอบข้าง เช่น แสง เงา การสะท้อนของวัตถุ

1.2 วัตถุประสงค์ในการพัฒนาอัลกอริทึม

- 1.2.1 เพื่อทำการหาดำแหน่งจุดศูนย์กลางที่แน่นอนของวัตถุทรงกลมที่อยู่ในภาพ
- 1.2.2 ลดความผิดพลาดในการหาดำแหน่งจุดศูนย์กลางของวัตถุในภาพเนื่องจากผลกระทบของสภาวะแวดล้อม เช่น แสง เงา และ การสะท้อนของวัตถุ
- 1.2.3 ค้นหาแนวทางในการหลีกเลี่ยงความคลาดเคลื่อนจากเงาของวัตถุเมื่อนำไปทำ Image Processing
- 1.2.4 ค้นหาแนวทางในการหลีกเลี่ยงความคลาดเคลื่อนจากแสงสะท้อนของวัตถุเมื่อนำไปทำ Image Processing

1.3 ขอบเขตของการพัฒนาอัลกอริทึม

- 1.3.1 สามารถหาจุดศูนย์กลางของวงกลมจากภาพในสภาวะที่วัตถุในภาพถูกกลืนโดยเงาบางส่วนซึ่งจะทำให้รายละเอียดของวงกลมบิดเบี้ยวไป

- 1.3.2 สามารถหาจุดศูนย์กลางของวงกลมจากภาพในสภาวะที่วัตถุมีแสงสะท้อนจากแหล่งกำเนิดแสงได้
- 1.3.3 สามารถหาจุดศูนย์กลางของวงกลมที่มีจำนวน 1-2 ลูก ในรูปได้
- 1.3.4 สามารถหาจุดศูนย์กลางของวงกลมในกรณีที่เกิดการซ้อนทับกันของวัตถุ 2 ชั้นได้
- 1.3.5 สามารถบอกได้ถึงความคิดพลาดของอัลกอริทึมในการหาตำแหน่งจุดศูนย์กลางวงกลม
- 1.3.6 ค่าที่ได้จากการหาตำแหน่งจุดศูนย์กลางวงกลม อาจคลาดเคลื่อนด้วยอัตราความผิดพลาดที่ยอมรับได้ในระดับหนึ่ง

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาอัลกอริทึมคือ สามารถแก้ปัญหาการหาจุดศูนย์กลางของ รูปวงกลมที่ได้จากภาพซึ่งถูกรบกวน โดย แสง เงา และการสะท้อนของพื้นผิววัตถุ อีกทั้งยังสามารถ แยกแยะในกรณีที่มีวัตถุทรงกลมมากกว่า 1 ชั้นในรูป และรวมไปถึง การหาตำแหน่งจุดศูนย์กลางของวัตถุที่ซ้อนทับกันนั้นได้ อัลกอริทึมที่จะทำการพัฒนานั้นอาจไม่สามารถจับจุดศูนย์กลางที่ตรงตามตำแหน่งที่ถูกต้องได้ 100% แต่จะมีเปอร์เซ็นต์ความผิดพลาดที่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

บทที่ 2

การทำ Image Processing

2.1 อุปกรณ์ Motion Capture

Motion Capture คือชื่อของอุปกรณ์ที่ใช้จับการเคลื่อนไหวและส่งรูปแบบการเคลื่อนไหวนั้นออกมาเป็นข้อมูลเพื่อที่จะนำมาใช้ประมวลผลหรือแสดงผลต่อไป

การใช้งานตัว Motion Capture ส่วนใหญ่ที่จะพบเห็นกันคือในวงการบันเทิง การสร้างการเคลื่อนไหวของตัวการ์ตูน 3 มิติให้สมจริง ไม่ว่าจะเป็นหนังการ์ตูน หรือเกมในปัจจุบัน แทนการเขียนรูปแบบการเคลื่อนไหวของตัวการ์ตูนแต่ละตัวทีละเฟรม และอีกวงการหนึ่งที่จะพบเห็นการใช้ Motion Capture อย่างมากคือในวงการแพทย์ ใช้ตรวจหาการเคลื่อนไหวของร่างกายมนุษย์ และการใช้งานอีกอย่างหนึ่งที่ไม่ค่อยเห็นกันได้คือการใช้ motion capture ตรวจการเคลื่อนไหวของมนุษย์ในสภาวะจำลองสภาวะหนึ่งเพื่อนำการเคลื่อนไหวนั้นมาประยุกต์ใช้กับโลกเสมือนจริง (Virtual reality world)

อุปกรณ์ Motion Capture แบ่งออกเป็น 4 ชนิดตามลักษณะการติดตามการเคลื่อนไหว ดังนี้

2.1.1 Prosthetic-based

เป็นระบบที่ออกมาแรกสุดสำหรับจับการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายมนุษย์ โคนระบบนี้จะมีส่วนของตัวตรวจจับ (tracker) ติดอยู่ตามส่วนต่างๆของข้อต่อต่างๆของร่างกายที่จะจับการเคลื่อนไหวและตัวตรวจจับตามส่วนต่างๆจะเชื่อมต่อกันโดย linear encoders

แต่ระบบนี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยมเพราะจะเคลื่อนไหวไม่สะดวกเนื่องจากจะติด ตัว linear encoders ที่เชื่อมต่อตัวตรวจจับเข้าด้วยกัน

2.1.2 Acoustic-based

จะใช้รูปแบบของคลื่นเสียงเพื่อช่วยในการตรวจจับตำแหน่งของส่วนต่างๆของร่างกาย โดยจะมีตัวส่งสัญญาณคลื่นเสียงติดตามส่วนต่างๆของร่างกายและมีตัวรับสัญญาณ 3 ตัววางอยู่ในตำแหน่งที่แตกต่างกัน โดยที่ตัวส่งสัญญาณจะทำการค่อยๆทำการส่งคลื่นออกมาครั้งละตัว เป็นจังหวะคงที่เพื่อนำเอาค่าที่ได้จากการคำนวณว่าเสียงวิ่งจากตัวส่งถึงตัวรับทั้ง 3 ตัวใช้เวลา

เท่าใด ก็จะได้ออกมาเป็นตำแหน่งในรูป 3 มิติ ระบบการจับการเคลื่อนไหวชนิดนี้ส่วนใหญ่จะใช้ในการจับเป็นภาพนิ่ง (Snap shot) แทนที่จะทำการจับภาพเป็นลักษณะการเคลื่อนไหว

2.1.3 Electromagnetic-based

จะใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นตัวช่วยในการตรวจจับตำแหน่งต่างๆของร่างกายโดยที่จะมีส่วนของอุปกรณ์รับสัญญาณแม่เหล็กไฟฟ้าติดอยู่ตามส่วนต่างๆของร่างกาย และรอบๆจะมีตัวสร้างสนามแม่เหล็ก อุปกรณ์รับสัญญาณแต่ละตัวจะมีสายข้อมูลส่งเข้าไปประมวลผลเพื่อให้ได้ตำแหน่งบนแกน 3 มิติของอุปกรณ์แต่ละตัวที่ติดยังส่วนต่างๆของร่างกาย

2.1.4 Optical-based

เป็นระบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในช่วงหนึ่งถึงสองปีที่ผ่านมา ระบบนี้จะใช้กล้องดิจิทัล 3 ตัววางอยู่คนละตำแหน่งกัน และมีอุปกรณ์สะท้อนแสงติดไว้ตามส่วนต่างๆของร่างกายและข้อมูลที่ได้มาจะเป็นรูปของกล้องแต่ละตัว และนำภาพที่ถ่ายติดอุปกรณ์สะท้อนแสงนำมาวิเคราะห์หาตำแหน่งในรูป 3 มิติต่อไป

แต่ที่เราจะให้ความสนใจคือ Optical Motion Capture ซึ่งการที่จะหาตำแหน่งของวัตถุอ้างอิงหรือ Tracker จากรูปที่ถ่ายออกมาจากกล้องดิจิทัลนั้นจำเป็นต้องนำไปผ่านการประมวลผลภาพหรือ Image Processing ต่างๆเพื่อให้ได้ค่าตำแหน่งของวัตถุอ้างอิงออกมา

2.2 Image Segmentation

คือกระบวนการในการวิเคราะห์รูปภาพเพื่อทำการแยกแยะหาวัตถุที่มีอยู่ในภาพ โดยการทำ highlight ให้แต่ละวัตถุมีสีที่ต่างกันออกไป การแยกหาวัตถุในภาพนั้น กลุ่มของวัตถุที่ได้มาจะต้อง ไม่สูญเสียรายละเอียดที่สำคัญของวัตถุเมื่อเทียบกับรูปจริงๆ เช่น ถ้ารับรูปวงกลมเข้ามา หลังจากการทำ Segmentation แล้ววัตถุที่ได้จะต้องเป็นวงกลม ไม่ใช่สี่เหลี่ยมหรือสามเหลี่ยม

การทำ Image Segmentation นั้นสามารถทำได้โดยมีขั้นตอนหลักๆด้วยกัน 3 ขั้นตอนคือ

2.2.1 ขจัด noise ต่างๆที่มากับรูป

เนื่องจากรูปที่ได้มาบางครั้งอาจมี noise ติดมาด้วยเพราะความไม่สมบูรณ์ของการจับภาพ noise ที่มากับรูปแบบ binary นั้นจะมาใน 2 รูปแบบคือ hole ซึ่งเป็นจุดสีดำอยู่ภายใน object และ snow ซึ่งเป็นจุดสีขาวอยู่บน background ตัวอย่างของรูปที่มี noise จะเห็นได้จากรูปที่ 2 ถ้านำรูปที่ยังไม่ได้ทำการขจัด noise ไปทำการ highlight จะทำให้ได้วัตถุออกมาไม่ตรงกับที่ควรจะได้ คือส่วนที่เป็น noise จะทำให้ลักษณะของวัตถุที่ได้มาผิดแปลกไป ดังนั้นการขจัด noise ก่อนจะไปทำการแยกแยะหาวัตถุ นั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง แต่ก่อนจะเข้าขั้นตอนในการขจัด noise นั้นมีกระบวนการที่ควรจะต้องรู้คือ

1. Mask คือค่าคงที่ชุดหนึ่งที่ถูกกำหนดขึ้นมาใส่ลงใน matrix ขนาดจตุรัส ซึ่งส่วนใหญ่จะมีขนาดเป็นเลขคี่ตั้งแต่ 3×3 ขึ้นไป

mask จะถูกสร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการนำทำการเทียบกับ pixel ในรูป ซึ่งจะทำการรูปแบบของรูปภาพเปลี่ยนแปลงไป โดยใช้ operation and, or, xor เป็นตัวเปรียบเทียบสำหรับการใส่ค่าใหม่ลงใน pixel นั้นๆ ตัวอย่างเช่นในรูปแบบ binary จะมีค่าเพียง 2 ค่าคือ 0 คือสีดำ และ 1 คือสีขาว และ กำหนด matrix ขนาด 3×3 ที่มีค่าตัวแปรดังนี้

$$\begin{matrix} X_3 & X_2 & X_1 \\ X_4 & X & X_0 \\ X_5 & X_6 & X_7 \end{matrix}$$

กำหนดค่าบนรูปภาพเป็น $I(r,c)$ โดยที่ r แทนด้วยค่า pixel ในแถวหรือตำแหน่งในแนวแกน Y ในรูป และ c แทนด้วยค่า pixel ในหลัก หรือตำแหน่งในแนวแกน X ในรูปภาพการคำนวณค่าใหม่ของ pixel นั้นจะได้ว่า

$$O(r,c) = 1 \text{ If } X = I(r,c) \text{ and}$$

$$X_0 = I(r,c+1) \text{ and}$$

$$X_1 = I(r-1,c+1) \text{ and}$$

$$X_2 = I(r-1,c) \text{ and}$$

$$X_3 = I(r-1,c-1) \text{ and}$$

$$X_4 = I(r,c-1) \text{ and}$$

$$X_5 = I(r+1,c-1) \text{ and}$$

$$X_6 = I(r+1,c) \text{ and}$$

$$X_r = I(r+1,c+1)$$

$$\text{Else } O(r,c) = 0$$

จากตัวอย่างข้างต้นจะเป็นการดูว่าจุด $I(r,c)$ และจุดรอบๆนั้นมีค่าเหมือนกับค่าใน matrix ที่กำหนดมาหรือไม่ถ้าไม่ก็ให้ค่าใหม่เป็น 0 ถ้าใช่ก็ให้ค่าใหม่เป็น 1 การ mask จะต้องทำการเทียบให้หมดทั้งรูปภาพ ค่าข้างต้นที่ทำการกำหนดให้รูปภาพใหม่ และค่า operation and นั้นสามารถทำการเปลี่ยนแปลงได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2. Dilation คือวิธีที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงรูปภาพซึ่งการนำ Dilation mask ไปเทียบกับรูปภาพ จะทำให้รูปภาพใหม่ที่ได้หลังจากการเทียบมีขนาดขยายใหญ่ขึ้น โดยที่ Dilation mask มีค่าดังนี้

$$\begin{matrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{matrix}$$

เมื่อนำ Dilation mask ไปทำการเทียบแล้วค่าใหม่ในรูปที่ได้จะมีค่า

2.1. เป็น 0 ถ้าค่า pixel และจุดรอบๆในรูปเก่าทำการเทียบด้วย mask นั้นมีค่าเท่ากับกับค่า mask

2.2. เป็น 1 ถ้าไม่เป็นไปตามข้อ 2.1

3. Erosion คืออีกวิธีที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงรูปภาพซึ่งจะนำ Erosion mask ไปเทียบกับรูปภาพ โดยจะทำให้รูปภาพใหม่ที่ได้หลังจากการเทียบมีขนาดเล็กลง โดยที่ Erosion mask มีค่าดังนี้

$$\begin{matrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{matrix}$$

เมื่อนำ Erosion mask ไปทำการเทียบแล้วค่าใหม่ในรูปที่ได้จะมีค่า

3.1. เป็น 1 ถ้าค่า pixel และจุดรอบๆในรูปเก่าทำการเทียบด้วย mask นั้นมีค่าเท่ากับกับค่า mask

3.2. เป็น 0 ถ้าไม่เป็นไปตามข้อ 3.1

4. Opening คือวิธีการเปลี่ยนแปลงรูปภาพที่นำเอาการทำ Dilation และ Erosion มารวมกันประยุกต์ใช้ หรือจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า Dilation และ Erosion เป็นการเปลี่ยนแปลง

รูปขั้นพื้นฐานแต่การ Opening และ Closing เป็นอีกขั้นหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงรูปซึ่งการ Opening และ Closing นั้นจะถูกนำมาใช้เพื่อทำการขจัด noise ที่เกิดขึ้นกับรูป

การทำ Opening นั้นรูปภาพที่ได้หลังจากการทำจะสามารถลบ noise ที่เป็น snow ที่มีอยู่ภายในรูปภาพได้โดยที่การทำ Opening นั้นจะทำให้ได้โดยการทำให้ Erosion กับรูป แล้วนำรูปที่ได้ไปทำการ Dilation จะทำให้จุดขาวภายในภาพที่มีขนาดเพียง 1 จุดหายไป

ถ้าหากต้องการขจัด snow ที่มีค่ามากกว่า 1 pixel นั้นจะต้องนำรูปมาทำการ Erosion มากกว่า 1 ครั้งแล้วทำการ Dilation เป็นจำนวนครั้งเท่ากับการทำ Erosion แต่ถ้ายังทำการ Erosion มากกว่า 1 ครั้งไปเท่าใดรายละเอียดของรูปก็จะยิ่งลดลงไปตามมากเท่านั้น ดังนั้นถ้าจะทำการขจัด noise ที่มีขนาดมากกว่า 1 pixel นั้นจึงต้องทำการคิดดูให้ดีว่าจะทำให้รายละเอียดของวัตถุในรูปลดลงไปจนทำให้สูญเสียลักษณะเฉพาะของวัตถุนั้นๆหรือไม่

5. Closing จะทำได้โดยนำเอารูปภาพไปทำการ Dilation แล้วจึงนำรูปที่ได้ไปทำการ Dilation หลังจากการทำ Closing แล้วนั้นจุดเล็กๆสีดำที่มีขนาด 1 pixel ภายในวัตถุจะถูกขจัดออกไป

การจะทำการขจัด hole ที่มีขนาดมากกว่า 1 pixel จะทำได้โดยการทำคล้ายๆกันกับที่ทำให้ Opening คือ ทำการ Dilation มากกว่า 1 ครั้งแล้วทำการ Erosion เท่ากับจำนวนครั้งที่ทำ Dilation แต่การทำเช่นนี้ต้องระมัดระวังมากกว่าในส่วนของการทำ Opening เพราะว่าวัตถุในรูปบางชนิดมี hole ซึ่งเป็นรายละเอียดของรูปไม่ใช่ noise เช่นรูปตัวอักษรไทยต่างๆที่มีหัว จะมีส่วนที่เป็น hole อยู่ภายในหากทำการ Closing มากเกินไปจะทำให้ hole ในส่วนหัวของตัวอักษรหายไปทำให้เสียลักษณะเฉพาะและต่อไปจะเป็นอุปสรรคต่อการจำแนกชนิดของวัตถุ

จากกระบวนการต่างๆที่บรรยายมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าส่วนที่ใช้ในการขจัด noise จริงๆคือส่วนของ Opening และ Closing เท่านั้นส่วน Mask, Dilation และ Erosion นั้นเป็นพื้นฐานที่จะนำมาใช้ในการขจัด noise เท่านั้น การขจัด noise นั้นทำได้โดยการทำให้ Opening แล้วนำรูปที่ได้จากการ Opening มาทำ Closing ต่อก็จะสามารถขจัด noise ออกไปได้ส่วนหนึ่ง หรือจะทำ Closing แล้วค่อยทำ Opening ก็ได้แล้วแต่ผู้ที่จะนำไปประยุกต์ใช้

2.2.2 การแยกแยะวัตถุออกจากรูป

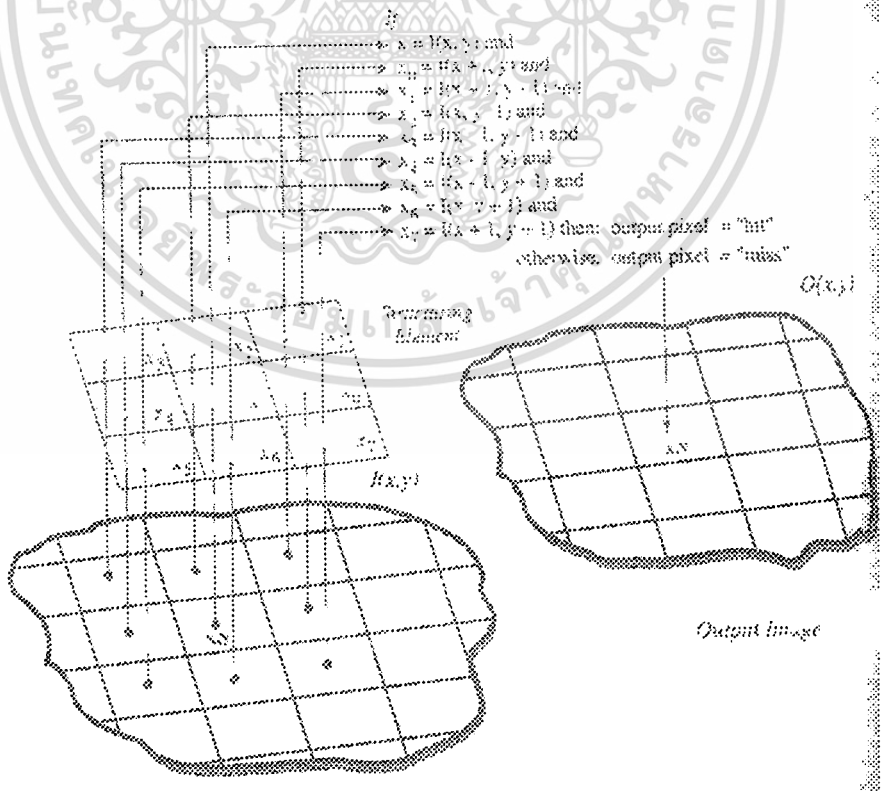
ทำได้โดยการดูว่า pixel ใดที่มีค่าเป็น 1 และเชื่อมต่อกันก็ให้ถือว่าเป็นวัตถุชนิดเดียวกัน โดยจะทำการ highlight pixel ที่เชื่อมต่อกันให้เป็นสีเดียวกัน จะถือว่าวัตถุแต่ละชนิดมีสีที่

highlight   แตกต่างกันทำให้สามารถแบ่งแยกรายละเอียดที่มีอยู่ภายในรูปออกเป็นวัตถุชนิดต่างๆกันได้

2.2.3 การลดขนาดของวัตถุ

การลดขนาดของวัตถุที่ได้ที่ได้ลงให้มีขนาดความกว้างเป็น 1 pixel ที่ทำเช่นนี้ก็เพื่อให้ง่ายต่อการนำเอาวัตถุที่ทำการลดขนาดลงไปเปรียบเทียบกับรูปแบบที่มีเก็บอยู่ในฐานข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ห่อออกมาให้ได้ว่าวัตถุนั้นจัดอยู่ในคลาสอะไร ส่วนใหญ่จะเห็นได้จากการทำระบบรู้จำตัวอักษร เนื่องจากตัวอักษรที่ได้มาจากการ scan เข้ามานั้นมีความหนาค่อนข้างมากดังนั้นจึงต้องลดขนาดลงเพื่อให้สามารถเทียบได้ใกล้เคียงกับขนาดของอักษรที่ได้ทำการบันทึกไว้

แต่ในกรณีที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับตัว Motion Capture นั้น ระบบต้องการจับเอารูปของตัว Tracker ที่ติดอยู่กับร่างกายของผู้ที่เคลื่อนไหวดังนั้นการลดขนาดภาพให้เหลือเพียง 1 pixel นั้นจึงไม่ควรจะทำเพราะจะทำให้จุดศูนย์กลางของตัว tracker ที่ได้มานั้นคลาดเคลื่อนออกไปได้ใน และอีกทั้งขนาดของ tracker ซึ่งเป็นทรงกลม ที่ทำการจับภาพมานั้นมีขนาดไม่เท่ากันถ้าทำการลดจนเหลือเพียง 1 pixel ก็จะทำให้เหลือเพียงจุดที่ tracker มีขนาดใหญ่สุดเท่านั้น การลดขนาดจึงไม่มีความจำเป็นต่อระบบ Motion Capture เลย

รูปที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบ mask กับตำแหน่งในรูป

รูปที่ 2.2 แสดงรูปต้นแบบที่ยังไม่ได้ทำการขจัด noise

รูปที่ 2.3 แสดงรูปภาพหลังจากการเทียบด้วย Dilation mask

รูปที่ 2.4 แสดงรูปภาพหลังจากการเทียบด้วย Erosion mask

รูปที่ 2.5 แสดงรูปภาพหลังจากทำการ Opening

รูปที่ 2.6 แสดงรูปภาพหลังการทำ Closing

รูปที่ 2.7 แสดงรูปที่ทำการขจัด noise เรียบร้อยแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 Feature Extraction

คือกระบวนการที่นำวัตถุที่ได้จากการ Segmentation มาทำการหาลักษณะเฉพาะของวัตถุแต่ละชิ้นเพื่อนำเอาลักษณะเฉพาะที่ได้เหล่านั้นไปเทียบกับ Knowledge base เพื่อให้รู้ว่าวัตถุนั้นๆจัดอยู่ในประเภทอะไร โดยที่ Knowledge base คือส่วนที่บันทึกความจริงเกี่ยวกับชนิดของวัตถุและลักษณะเฉพาะต่างๆ

การทำ Feature Extraction นั้นไม่ได้ทำได้แค่เพียงแยกแยะชนิดของวัตถุเท่านั้น แต่ยังสามารถนำลักษณะบางอย่างของวัตถุไปใช้กับกระบวนการอื่นๆได้อีกด้วย

ลักษณะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการจำแนกประเภทของวัตถุมีดังต่อไปนี้

2.3.1. ความสว่างและสี

เป็นลักษณะทั่วไปที่รูปภาพแต่ละรูปจะมี แต่ลักษณะนี้ไม่เหมาะกับการใช้แยกแยะวัตถุออกจากรูปแบบ binary เนื่องจากมีเพียงแค่ 2 ค่าคือ 1 กับ 0 ไม่มีแสงสว่างที่เห็นได้อย่างชัด ดังนั้นลักษณะนี้จึงเหมาะสำหรับรูปภาพแบบ gray scale ขึ้นไป ซึ่งจะมีความแตกต่างของสีและแสงที่พอจะแยกแยะได้

ในกรณีที่รูปเป็นแบบ gray scale นั้น histogram จะเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับการใช้หา ลักษณะที่สุดเพราะ histogram จะแสดงให้เห็นถึงค่าความสว่างเฉพาะของแต่ละวัตถุ

ในกรณีที่รูปเป็นแบบ RGB(red ,green ,blue) นั้น การหาลักษณะสีและความสว่างจะต้องทำการเปลี่ยน RGB ให้มาเป็น HSB(hue, saturation, intensity) โดยที่ H คือค่าของสี S คือค่าความเข้มของสี และ I คือค่าความสว่าง โคนค่าที่จะนำมาใช้เป็นตัวเปรียบเทียบคือ Hue และ Intensity

2.3.2. พื้นที่

จะเป็นตัวที่สามารถบ่งบอกถึงขนาดของวัตถุโดยจะนับจำนวน pixel ทั้งหมดของวัตถุนั้นๆ

2.3.3. พื้นที่หลุม

คือจำนวน pixel ทั้งหมดภายในวัตถุที่มีสีเป็นสีเดียวกับพื้นหลัง

2.3.4. จุดศูนย์กลางของวัตถุ

สามารถหาได้จาก

$$X_{\text{Center}} = \frac{\text{ผลรวมของค่า } X \text{ ทั้งหมด}}{\text{พื้นที่รูป}} \quad (1)$$

$$Y_{\text{Center}} = \frac{\text{ผลรวมของค่า } Y \text{ ทั้งหมด}}{\text{พื้นที่รูป}} \quad (2)$$

2.3.5. เส้นรอบรูป

มีลักษณะการเก็บอยู่ 2 แบบคือ

1. เก็บเป็น pixel คือเก็บค่า (x,y) ทั้งหมดที่เป็นเส้นรอบรูปของวัตถุ
2. เก็บเป็น chain code คือจะเก็บค่า (x,y) ของจุดเริ่มต้นบนเส้นรอบรูปเพียงจุดแล้ว แล้วค่าต่อไปจะเป็น 0-7 ซึ่งเป็นตำแหน่งต่อไปของจุดบนเส้นรอบรูปโดยที่แต่ละค่า จะมีทิศทางดังนี้

3	2	1
4		0
5	6	7

โดยที่ค่า Chain code จะเก็บไปเรื่อยๆจะกระทั่งวนกลับมาจนถึงจุดเริ่มต้นอีกครั้ง

2.3.6. ความยาวเส้นรอบรูป

เราสามารถคิดได้โดยได้ chain code โดยที่เส้นที่เป็น 0, 2, 4, 6 ให้มีค่าเป็น 1 ส่วน 1, 3, 5, 7 นั้นมีค่าเป็น $\sqrt{2}$ หรือ 1.414 แล้วทำการรวมค่าทั้งหมดที่ได้ก็จะได้ค่าความยาวเส้นรอบรูปออกมา

2.3.7. Histogram

คือกราฟที่ใช้ระบุกลุ่มของตัวเลขโดยที่ตัวเลขเหล่านั้นคือปริมาณ pixel ที่มีค่าของสีต่างกันออกไป กราฟ histogram นั้นแนวแกน X จะแทนด้วยค่าของสีและแนวแกน Y จะแทนด้วยจำนวน pixel ของสีแต่ละสี

histogram สามารถใช้ระบุได้ว่าวัตถุชนิดใดมีความหนาแน่นของสีในช่วงใดมากหรือน้อย ซึ่งจะช่วยให้สามารถแยกวัตถุออกตามช่วงของสีได้ อีกทั้งยังใช้เป็นตัวระบุความชัดเจนของรูปได้อีกด้วย ถ้า histogram กราฟมีการกระจายในแนวแกน X น้อยก็จะมีความคมชัดต่ำในทางกลับกันถ้ามีการกระจายในแนวแกน X สูง ก็จะมีความคมชัดค่อนข้างสูง

ในกรณีที่รูปเป็นแบบ grey scale นั้นรูปจะมี histogram กราฟเพียงชุดเดียวแต่ถ้าเป็นรูปแบบ RGB แล้ว histogram กราฟจะมี 3 ชุดคือแต่ละชุดสำหรับแต่ละสีเพื่อที่จะสามารถบ่งบอกถึงความเข้มข้นของแต่ละสีได้

การจะทำ Feature Extraction นั้นในบางครั้งใช้ลักษณะของวัตถุเพียงข้อเดียวก็สามารถหาชนิดของวัตถุนั้นๆได้ แต่ในบางครั้งก็ต้องใช้มากกว่า 1 ข้อเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งชนิดของวัตถุนั้น ดังนั้นการเลือกลักษณะที่เหมาะสมกับการหาชนิดของวัตถุนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

2.4 แนวทางการหาจุดศูนย์กลางของวงกลม

จากการค้นหาจากแหล่งอ้างอิงทำให้พบว่าแนวทางการหาจุดศูนย์กลางของวงกลมนั้นมีได้หลายวิธีแต่ละวิธีนั้นจำเป็นจะต้องมีตำแหน่งของขอบของวงกลมนั้นๆจึงจะหาได้ ซึ่งการที่จะหาขอบของวงกลมนั้นอาจหาได้โดยวิธีการทำ Edge detection

แนวทางการหาจุดศูนย์กลางของวงกลมนี้จะทำการนำเอารูปภาพขาวเทา (gray scale image) มาทำการหาจุดศูนย์กลางของวงกลมซึ่งสามารถหาได้โดย

2.4.1 Maximum Likelihood Estimation

กำหนดให้ $r_i(a,b) = \sqrt{(x_i-a)^2+(y_i-b)^2}$ โดยที่ (a,b) คือจุดศูนย์กลางของวงกลม r_i คือรัศมีแล้ว จุดศูนย์กลางและรัศมีของวงกลมที่มีเส้นขอบอยู่ที่ตำแหน่ง (x_i, y_i) คือ

ค่าของ (a,b,r) ที่ทำให้สมการ

$$\sum_{i=1}^N [r_i(a,b) - r]^2$$

มีค่าน้อยที่สุด

ข้อเสียของวิธีนี้ก็คือยากต่อการวิเคราะห์และคำนวณหาค่าจากสมการ และในบางครั้งค่าที่มีค่าน้อยที่สุดก็ไม่สามารถหาค่าออกมาได้อีกด้วย

2.4.2 The Delogne-Kasa Estimator

เป็นวิธีที่ ปรับปรุงมาจากวิธี Maximum Likelihood Estimation โดยที่หาค่าจุดศูนย์กลางและรัศมีจากสมการ

$$(\min_{a,b,r} \sum_{i=1}^N [r_i(a,b) - r]^2) \quad (3)$$

ซึ่งจากสมการข้างต้นสามารถใช้การหา Least square เข้ามาช่วยในการหาค่า (a,b) ได้

จาก

$$\begin{aligned}
 \mathbf{Z} &= (\hat{b}_{DK}, \hat{b}_{DK})^T = \frac{1}{2}(\mathbf{S} + \mathbf{T})^\# (\mathbf{u} + \mathbf{v}). \\
 \mathbf{S} &= (\mathbf{s}_1, \mathbf{s}_2) = \mathbf{P}\mathbf{S}', \quad \mathbf{T} = \mathbf{P}\mathbf{T}', \\
 \mathbf{u} &= \mathbf{P}\mathbf{u}' \quad \text{and} \quad \mathbf{v} = \mathbf{P}\mathbf{v}' \\
 \mathbf{S}' &= \begin{pmatrix} a + r \cos \theta_1 & b + r \sin \theta_1 \\ \vdots & \vdots \\ a + r \cos \theta_N & b + r \sin \theta_N \end{pmatrix}, \quad \mathbf{T}' = \begin{pmatrix} \xi_1 & \eta_1 \\ \vdots & \vdots \\ \xi_N & \eta_N \end{pmatrix} \\
 u'_i &= (a + r \cos \theta_i)^2 + (b + r \sin \theta_i)^2, \\
 v'_i &= 2(a + r \cos \theta_i)\xi_i + 2(b + r \sin \theta_i)\eta_i + \xi_i^2 + \eta_i^2
 \end{aligned} \tag{4}$$

ซึ่งสัญลักษณ์ # นั้นหมายถึง pseudo-inverse ของเมทริกซ์นั้นๆ ซึ่งสามารถหาได้จาก $A^\# = (A^T A)^{-1} A^T$ เมื่อ $A^T A$ เป็น non-singular เมทริกซ์ และ P คือเมทริกซ์ขนาด $N \times N$ ซึ่งมาจาก

$$P = I - (11^T/n)$$

ซึ่ง I คือเมทริกซ์เอกลักษณ์ขนาด $N \times N$

และ 1 คือเมทริกซ์หลักยาว N ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมดเป็น 1

2.4.3. การหาจุดศูนย์กลางของวงกลมจากการตัดกันของเส้นตั้งฉากกับเส้นสัมผัสวงกลม

การหาจุดศูนย์กลางด้วยวิธีนี้เป็นอะไรที่ค่อนข้างที่จะไม่ซับซ้อนและง่ายต่อการหา อีกทั้งไม่จำเป็นจะต้องมีจุดบนเส้นขอบมากมายเพื่อนำมาหา เพียงแต่มี 3 จุดเป็นอย่างน้อยก็จะสามารถนำมาใช้หาจุดศูนย์กลางของวงกลมได้แล้ว การหาจุดศูนย์กลางของวงกลมวิธีนี้ทำได้โดย

1. หาจุด 2 จุดที่อยู่บนขอบของวงกลม (x_1, y_1) และ (x_2, y_2)
2. หาสมการเส้นตรงที่ตั้งฉากกับจุดกึ่งกลางของเส้นที่ลากผ่านจุด (x_1, y_1) และ (x_2, y_2) ซึ่งสมการเส้นตรงที่ว่านี้จะผ่านจุดศูนย์กลางของวงกลมพอดี จาก

$$\text{ความชัน} = \frac{(y_2 - y_1)}{(x_2 - x_1)} \tag{5}$$

$$\text{จุดกึ่งกลาง } (x_c, y_c) = \left(\frac{(x_1 + x_2)}{2}, \frac{(y_1 + y_2)}{2} \right) \tag{6}$$

$$\text{ความชันของเส้นตั้งฉาก} = -\frac{(x_2 - x_1)}{(y_2 - y_1)} \tag{7}$$

$$\text{สมการที่จะได้คือ } y = \text{ความชัน} \cdot x \tag{8}$$

$$y - y_c = -\frac{(x_2 - x_1)}{(y_2 - y_1)} \cdot (x - x_c) \quad (9)$$

$$x(x_2 - x_1) + y(y_2 - y_1) = y_c(y_2 - y_1) + x_c(x_2 - x_1) \quad (10)$$

3. หาสมการเส้นตรงเช่นนี้สองเส้น แล้วนำมาหาจุดตัดของสมการสองสมการอีกทีก็จะได้จุดศูนย์กลางวงกลมออกมา

แต่การใช้จุดตัดของสมการเพียงสองสมการนั้นอาจได้ค่าจุดศูนย์กลางที่ไม่แม่นยำนัก เนื่องจากการความคลาดเคลื่อนในการหาจุดบนขอบของวงกลมดังนั้นเพื่อให้ได้ค่าที่ใกล้เคียงกับจุดศูนย์กลางของวงกลมนั้นๆ จึงได้มีการนำค่าของสมการเส้นตั้งฉากหลายๆเส้นมาเพื่อใช้ในการประมาณหาค่าจุดตัด

เพื่อให้ง่ายต่อการคำนวณ เราเลือกเอาการหาเมทริกซ์ผกผันมาใช้เป็นวิธีการในการแก้ปัญหสมการเชิงเส้นในครั้งนี ซึ่งมึวิธีการทำโดย

หาสมการเส้นตั้งฉากกับจุดสัมผัสวงกลมให้อยู่ในรูปของ

$$ax + by = c \quad (11)$$

จะได้เป็นว่า

$$a_1x + b_1y = c_1 \quad (1)$$

$$a_2x + b_2y = c_2 \quad (2)$$

$$a_3x + b_3y = c_3 \quad (3)$$

$$a_ix + b_iy = c_i \quad (i)$$

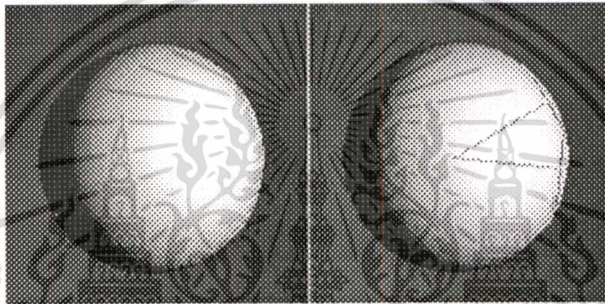
$$\begin{pmatrix} a_1 & b_1 \\ a_2 & b_2 \\ a_3 & b_3 \\ \vdots & \vdots \\ a_i & b_i \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} c_1 \\ c_2 \\ c_3 \\ \vdots \\ c_i \end{pmatrix} \quad (12)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$A = \begin{pmatrix} a_1 & b_1 \\ a_2 & b_2 \\ a_3 & b_3 \\ \vdots & \vdots \\ a_i & b_i \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix}, C = \begin{pmatrix} c_1 \\ c_2 \\ c_3 \\ \vdots \\ c_i \end{pmatrix} \quad (13)$$

จะได้เป็นว่า $AB = C$

$$B = A^{-1}C \quad (14)$$

รูปที่ 2.8 แสดงตัวอย่างแนวทางการหาจุดศูนย์กลางวงกลม

แต่ว่าเมทริกซ์ inverse นั้นสามารถหาได้เพียงแต่สำหรับเมทริกซ์ที่เป็นเมทริกซ์จัตุรัสเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องหาเป็น pseudo-inverse แทน ซึ่ง pseudo-inverse เมทริกซ์นั้นคือเมทริกซ์ที่คล้ายคลึงกับเมทริกซ์ inverse เพียงแต่สามารถใช้กับเมทริกซ์ที่ไม่ใช่เมทริกซ์จัตุรัสได้

Pseudo-inverse หาได้โดย

$$A^\# = (A^T A)^{-1} A^T \quad (15)$$

แล้วนำมาคูณกับเมทริกซ์ C ก็จะสามารถประมาณค่าหาจุดศูนย์กลางของวงกลมได้ดังสมการ

$$\begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} = A^\# C \quad (16)$$

ค่าที่ได้จากการหานั้นขึ้นอยู่กับว่าสมการที่ใช้แต่ละสมการนั้นผ่านจุดที่อยู่บนขอบของวงกลมที่เราหาหรือไม่ ถ้าจุดที่ได้จากการหาจุดบนขอบผิดพลาดไปมากๆ ฟังก์ชันที่ได้จากจุดสองจุดก็จะผิดพลาดไปด้วย ส่งผลกระทบให้ผลลัพธ์ที่ได้จากการหาโดยวิธีเมทริกซ์ผกผันนั้นผิดไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นเราจึงต้องทำการศึกษาการหาจุดบนขอบวงกลมด้วย เพื่อให้ได้ค่าที่ใกล้เคียงกับจุดที่อยู่บนของจริงๆที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การวิเคราะห์ปัญหา และขั้นตอนการพัฒนาอัลกอริทึม

3.1 การวิเคราะห์ปัญหา

วิเคราะห์ปัญหาข้างต้นที่เกิดขึ้นจากการกระทำโดยใช้ Image Processing พื้นฐานได้แก่การทำ threshold แล้วนำมาทำ segmentation และ feature extraction (โดยวิธีการหาจุดศูนย์กลางมวล) กับรูปที่ทำการสร้างขึ้นจาก โปรแกรม 3d studio เพื่อทำการระบุตำแหน่งของวัตถุที่มีอยู่ในรูปแล้วทำการหาจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุที่ได้จากการทำ segmentation จะพบได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคือการทำ threshold เพื่อแยกวัตถุออกจากพื้นหลังนั้นไม่สามารถแยกวัตถุทั้งหมดออกจากพื้นหลังได้ จะมีส่วนด้านหนึ่งของวัตถุที่เกาะขึ้น โดนกลืนไปเป็นพื้นหลัง ทำให้รูปของวัตถุผิดเพี้ยนไปดังรูปที่

3.1 ทำให้การหาจุดศูนย์กลางจากการหาจุดศูนย์กลางมวลไม่ใช่จุดศูนย์กลางที่แท้จริงของวัตถุ

3.2 ขั้นตอนการพัฒนาอัลกอริทึม

ขั้นตอนการพัฒนาอัลกอริทึมที่ใช้อยู่นั้นเป็นแบบ Iterative คือ

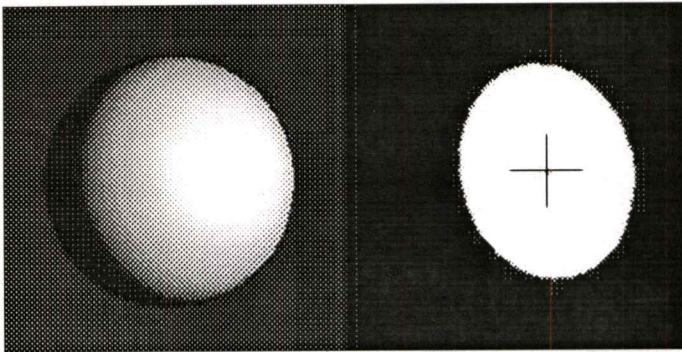
3.11 ทำการออกแบบอัลกอริทึมเพื่อทำการแก้ไขปัญหาที่พบอยู่ในปัจจุบัน

3.12 นำอัลกอริทึมที่ทำการออกแบบไปทำการ Implement

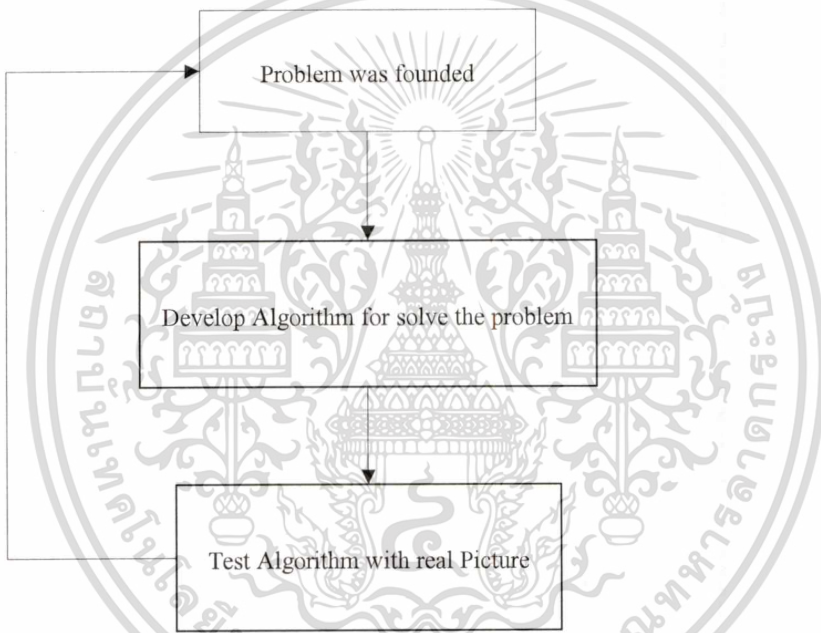
3.13 นำอัลกอริทึมที่ได้ไปทำการทดสอบกับรูปภาพที่ได้จากการถ่ายรูปจริงในสถานะที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงที่ว่า

- วัตถุในรูปจะมีอยู่ 2 ชิ้นแต่ละชิ้นมีสีที่ต่างกัน(ในที่นี้กำหนดให้เป็นสีแดงและขาว)
- พื้นหลังที่ใช้จะต้องเป็นสีดำที่มีการสะท้อนของแสงต่ำ(ในที่นี้ใช้ผ้าสักหลาดสีดำ)

3.14 หากพบปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้อัลกอริทึมที่ทำการออกแบบ กลับไปทำซ้ำที่การออกแบบอัลกอริทึมอีกครั้งหนึ่ง

รูปที่ 3.1 แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำการหาจุดศูนย์กลางโดยการใช้วิธี Center Of Mass

รูปที่ 3.2 แสดงขั้นตอนการพัฒนาอัลกอริทึม

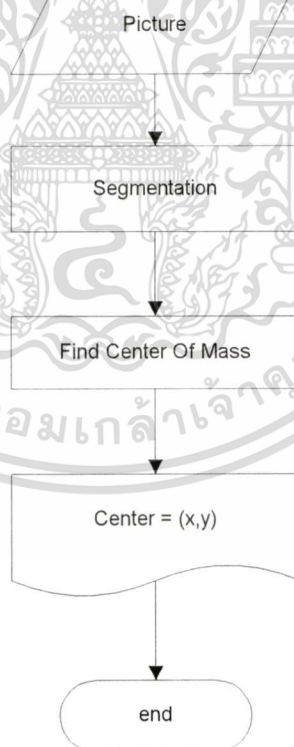
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การพัฒนาอัลกอริทึม

การพัฒนาอัลกอริทึมที่เราจะใช้ที่นี่เป็นแบบ Iterate คือทำการออกแบบอัลกอริทึมแล้วนำไปทำการทดสอบเมื่อทำการทดสอบแล้วพบปัญหาใหม่เกิดขึ้นก็นำไปทำการออกแบบอัลกอริทึมใหม่ซึ่งครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วจึงนำไปทำการทดสอบอีกครั้ง

ส่วนการออกแบบอัลกอริทึมเพื่อทำการแก้ปัญหาในแต่ละหัวข้อที่เกิดขึ้นนั้น อัลกอริทึมจะถูกออกแบบให้เป็นฟังก์ชันย่อยๆแล้วนำมาเพิ่มในฟังก์ชันหลัก หรือเพิ่มฟังก์ชันย่อยในส่วนของฟังก์ชันที่เป็นปัญหาเพื่อใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

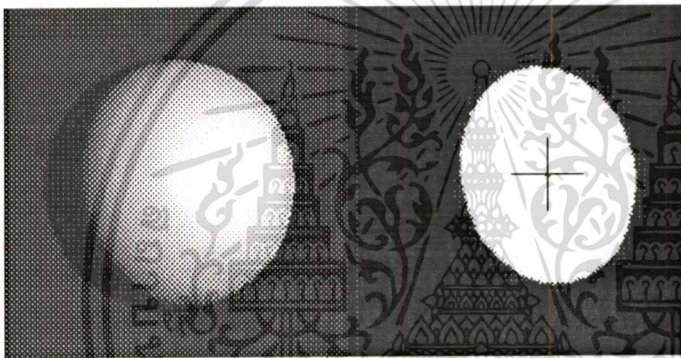

รูปที่ 4.1 แสดง Flow Chart ของการอัลกอริทึมหลัก

จำนวนครั้งและรูปแบบการพัฒนาอัลกอริทึมจะเพิ่มเติมขึ้นตามปัญหาที่พบหลังจากการทดสอบอัลกอริทึมซึ่งปัญหาต่างๆที่พบตลอดการทำการทดลองและรายละเอียดของแต่ละอัลกอริทึมที่ถูกออกแบบเพิ่มเติมขึ้นมาจาก อัลกอริทึมหลักมีดังนี้

Problem 1 : ปัญหาจากการเกิดเงาบนวัตถุ

จากการทดลองอัลกอริทึมเบื้องต้นที่กล่าวมาในบทที่ 3 นั้นจะพบปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การถูกกลืนของตัววัตถุโดยเงาทำให้ในช่วงการทำ threshold นั้นส่วนของวัตถุที่เป็นเงานั้นถูกระบุว่าเป็นพื้นหลังแทนที่จะเป็นวัตถุ ทำให้วัตถุที่ได้จากการ segmentation นั้น ไม่ใช่พื้นที่ของวัตถุทั้งหมด เมื่อนำไปทำการหาจุดศูนย์กลางมวลแล้ว ทำให้ค่าที่ได้ออกมาไม่น่าเชื่อถือไปจากจุดศูนย์กลางจริงๆ ของวัตถุ

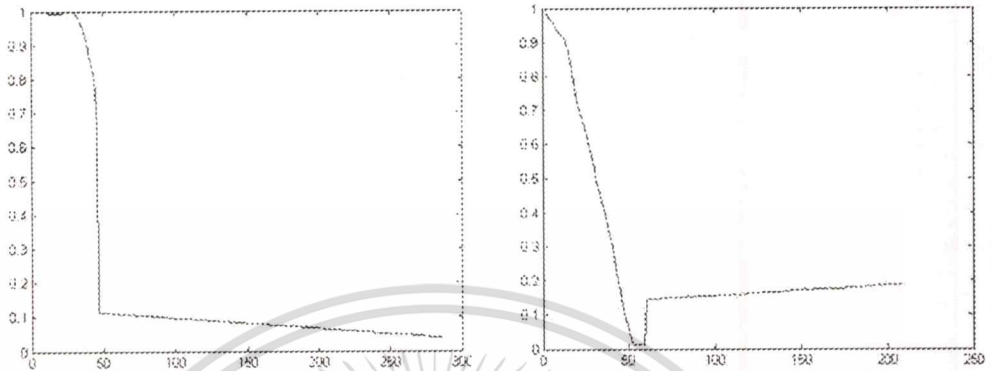
รูปที่ 4.2 แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นใน Problem 1

Algorithm 1 : การหาจุดศูนย์กลางของวัตถุทรงกลมในรูปโดยใช้จุดของเส้นตั้งฉากกับเส้นสัมผัสของขอบที่แท้จริง

หลังจากการทดลองพบปัญหาที่ 1 นั้นหนทางแก้ไขที่นำมาใช้เพื่อให้หาจุดศูนย์กลางให้ได้เที่ยงตรงมากขึ้นคือ แนวทางการหาจุดศูนย์กลางจากการตัดกันของเส้นตั้งฉากกับเส้นสัมผัสวงกลม โดย

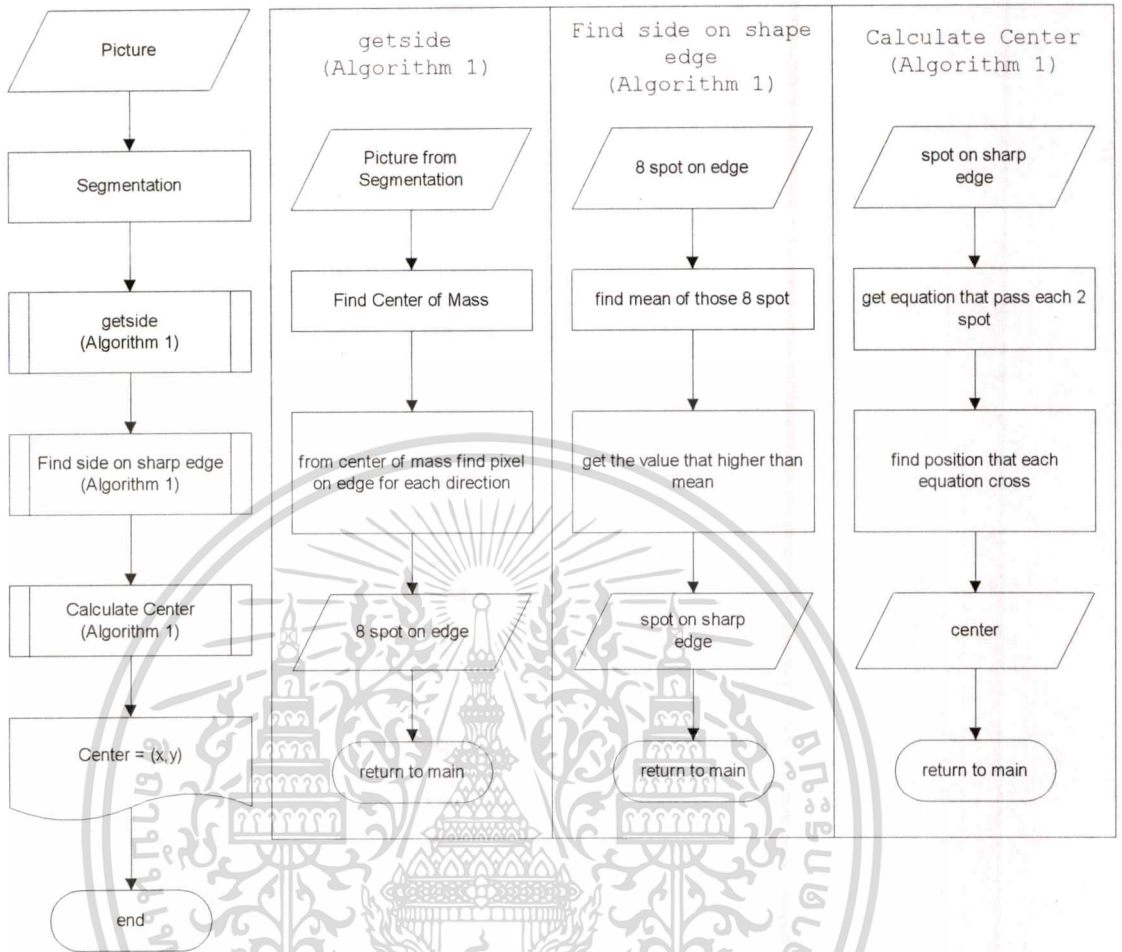
1. นำค่าที่ได้จากการหาจุดศูนย์กลางมวลเป็นจุดอ้างอิงแล้วทำการไล่ค่าความสว่างออกไปทั้ง 8 ทิศเพื่อหาค่าความแตกต่างกันของค่าความสว่างของพิกเซลที่ติดกัน เพื่อคว่าจุดใดในแต่ละทิศเป็นจุดที่ตั้งอยู่บนเส้นขอบของวงกลม โดยดูจากค่าความแตกต่างสูงสุด ซึ่งจะทำได้จุดที่คาดว่าจะอยู่บนเส้นขอบมาทั้งหมด 8 จุด
2. นำค่าความแตกต่างของทั้ง 8 จุดที่ได้มาหาค่า mean
3. ทำการเลือกเอาเฉพาะค่าที่มีค่าสูงกว่า mean มาเพื่อนำไปใช้ในการหาเส้นตั้งฉากของจุดสัมผัสแต่ละจุด สาเหตุที่ต้องทำการเลือกอีกทีเนื่องจากในบางจุดบนเส้นขอบที่ได้จากการหาโดยวิธีนี้อาจไม่ใช่จุดที่บนเส้นขอบจริงๆเนื่องจาก ค่าความต่างสูงสุดของวัตถุในด้านที่เป็นเงาจะอยู่ในส่วนที่เป็นเนื้อวัตถุส่วนที่เป็นเงา ไม่ใช่ส่วนขอบจริงๆของวัตถุ ดัง

นั่นจึงจำเป็นต้องมีการตัดส่วนนี้ทิ้งไป โดยดูจากค่าความต่างสูงสุดในส่วนที่เป็นขอบจริง จะมีค่าสูงกว่าค่าความต่างสูงสุดสูงกว่าในส่วนที่เป็นเงาดังกราฟในรูปที่ 4.3

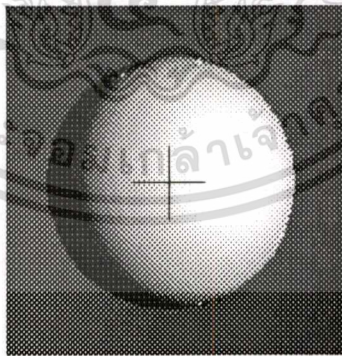

รูปที่ 4.3 กราฟแสดงค่าความสว่างของแต่ละพิกเซลในวัฏระหว่างส่วนขอบด้านที่ไม่เป็นเงา (ซ้าย) กับด้านที่เป็นเงา(ขวา)

- เมื่อได้ค่าที่อยู่บนเส้นขอบแล้วนำมาเข้าสมการเพื่อที่จะหาตำแหน่งจุดตัดของเส้นตั้งฉากกับกึ่งกลางของสมการเส้นตรงที่เชื่อมเส้นขอบ (จุดตัดของสมการเส้นตั้งฉากกับเส้นสัมผัส) ค่าจุดตัดสมการที่ได้จะเป็นค่าจุดศูนย์กลางของวงกลม (ซึ่งก็คือรูปทรงกลมภายในภาพ) ที่หาได้จากอัลกอริทึมนี้

รูปที่ 4.4 แสดง flow chart ของอัลกอริทึมที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ 1

รูปที่ 4.5 แสดงผลจากการทำการทดลองรูปที่ทำการทดลองสร้างกับอัลกอริทึมที่ 1

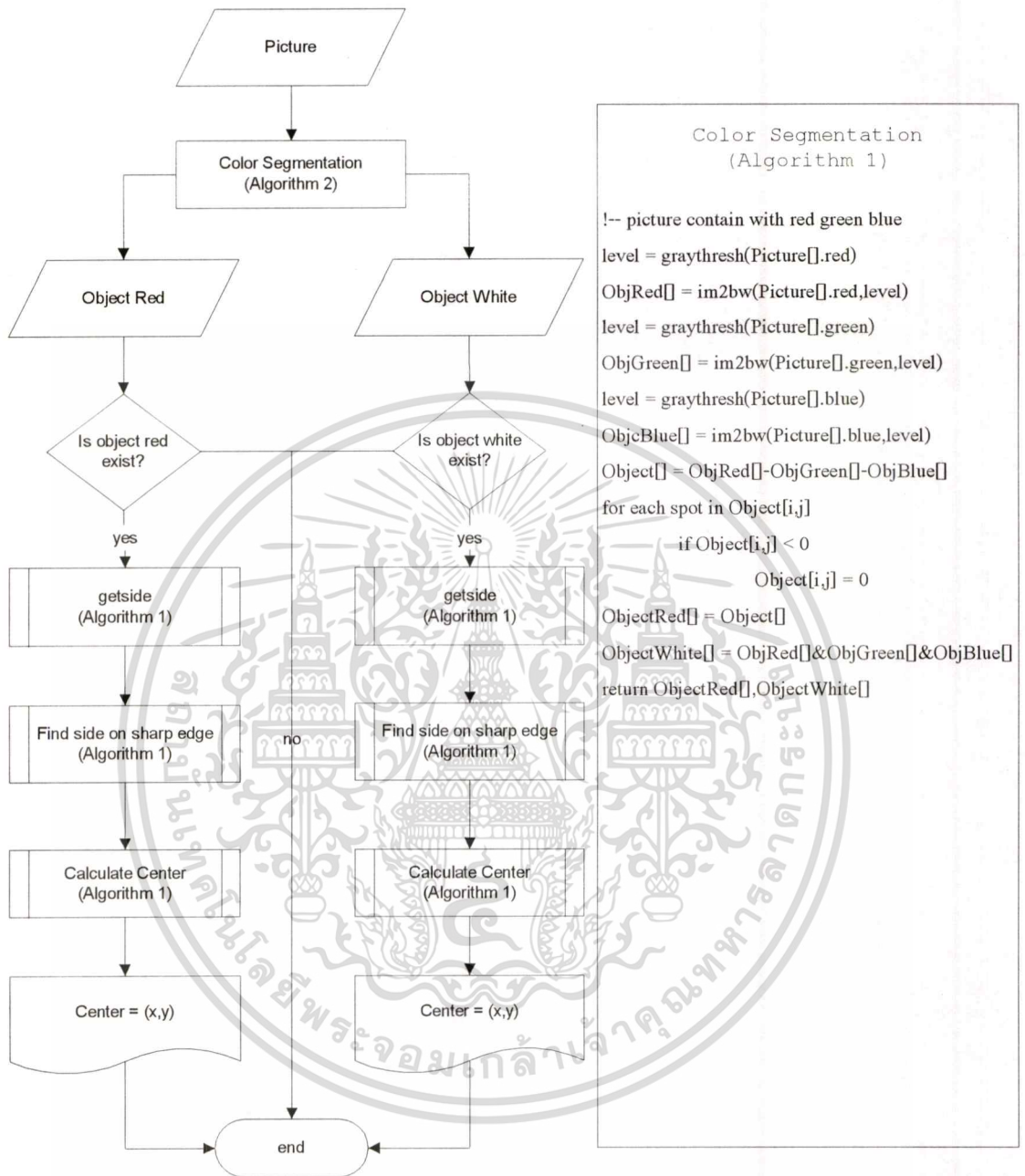
Problem 2 : ปัญหาจากการตรวจจับวัตถุ 2 อันในภาพ

ปัญหาต่อมหลังจากที่ได้ทำการทดลองอัลกอริทึมที่ทำการปรับปรุงข้างต้นแล้ว ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับรูปที่สร้างขึ้นจาก 3d studio แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อมาก็คือการที่มีวัตถุ 2 อันอยู่ในรูปเดียวกัน ทำให้ต้องทำการเพิ่มเติมในส่วนของการทำ segmentation เพื่อทำการระบุวัตถุแยกจากกันเป็น 2 อัน

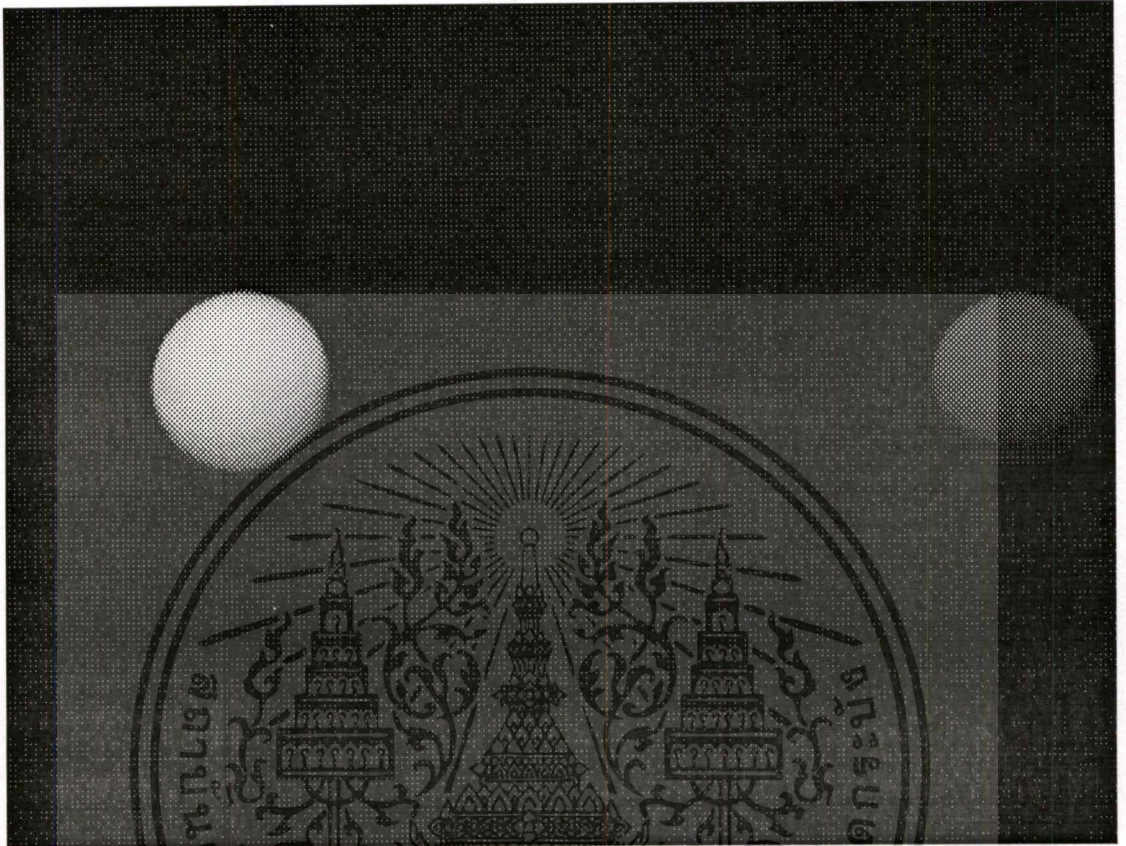
Algorithm 2 : Color Segmentation

เพื่อให้สามารถแยกวัตถุออกจากกันได้ ในกรณีที่วัตถุอยู่ในสภาพซ้อนทับกันหรืออยู่ติดกัน จึงหลีกเลี่ยงการใช้วัตถุสีเดียวกัน ซึ่งทางผู้เขียนกำหนดวัตถุให้เป็นสีต่างกัน 2 สี คือ สีแดงและสีเขียว อัลกอริทึมที่นำมาใช้ในการทำ color segmentation เพื่อทำการแยกวัตถุ 2 สีออกจากกันมีดังนี้

1. นำรูปที่ทำการอ่านมาได้มาทำการแยกสีออกเป็น 3 รูปคือส่วนรูปขาวดำของ red green และ blue ซึ่งแต่ละรูปก็คือความสว่างของแต่ละแม่สี ในภาพ
2. นำรูปขาวดำทั้ง 3 ส่วนที่ได้มาทำการ threshold เพื่อทำการแปลงให้อยู่ในรูปขาวดำ ซึ่งรูปขาวดำที่ได้จะแบ่งออกเป็นส่วนของวัตถุ(ส่วนที่เป็นสีขาว)และส่วนของพื้นหลัง(ส่วนที่เป็นสีดำ) ซึ่งหากเป็นวัตถุสีแดง หมายความว่าส่วนของรูปที่เป็นของ red นั้นเมื่อนำเอาค่าในตำแหน่งนั้นมาหักออกด้วยค่าในรูปของ green และ blue ก็ะยังคงมีค่าเป็นสีขาวอยู่ และหากส่วนของวัตถุนั้นเป็นสีขาวยกต่อเมื่อ ค่าในแต่ละตำแหน่งของแต่ละรูปทั้ง 3 รูปมีค่าเป็น 1
3. แล้วจึงนำค่าตำแหน่งของวัตถุแต่ละสีไปทำการหาตำแหน่งบนเส้นขอบและจุดศูนย์กลางกลางของภาพจากอัลกอริทึมเดิม

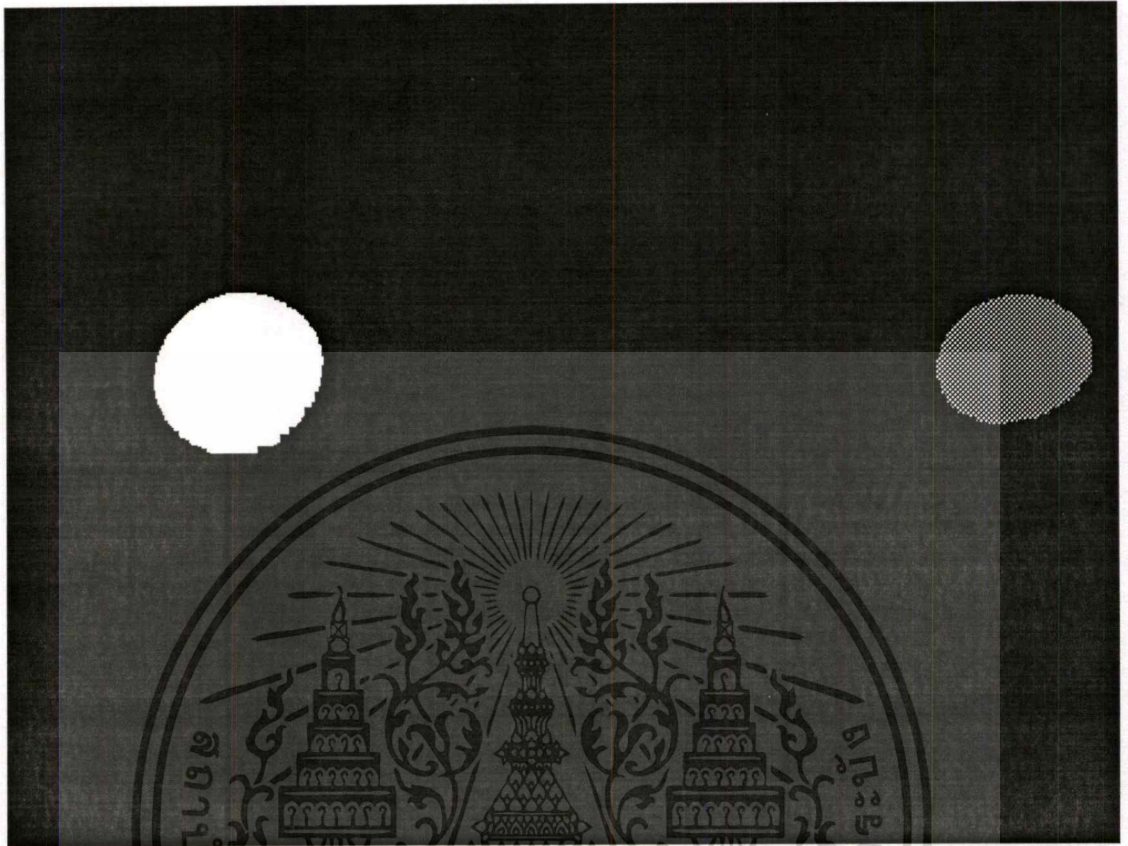

รูปที่ 4.6 แสดง flow chart ของอัลกอริทึมที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ 2 และ pseudo code ในส่วนของการทำ Color Segmentation

รูปที่ 4.7 แสดงรูปตัวอย่างก่อนเข้าทำในอัลกอริทึม Color Segmentation

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.8 แสดงผลจากการทำการทดลองรูปที่ทำการทดลองสร้างกับอัลกอริทึม Color Segmentation

Problem 3 : ปัญหาจากแสงสะท้อนบนพื้นผิวของวัตถุ

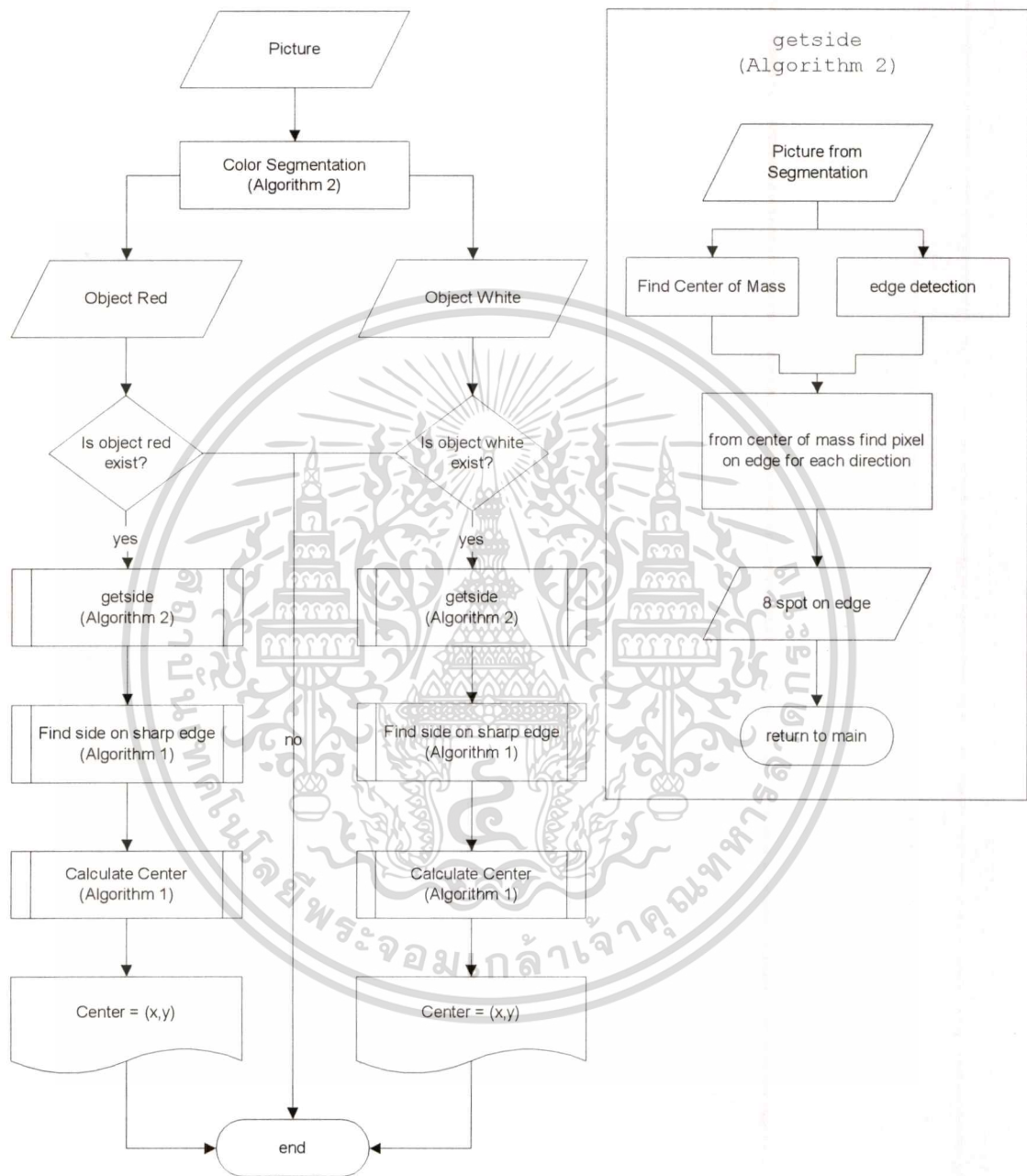
เมื่อทำการทดลองอัลกอริทึมข้างต้นที่กล่าวมาเกี่ยวกับรูปภาพที่ทำการสร้างขึ้นจากโปรแกรม 3d studio นั้นไม่พบปัญหาเกิดขึ้น สามารถระบุจุดศูนย์กลางของวัตถุทรงกลมภายในรูปภาพได้ใกล้เคียง มีค่าผิดพลาดเกิดขึ้นเล็กน้อย แต่หลังจากการนำเอาไปทดลองกับรูปถ่ายของวัตถุจริงซึ่งทางผู้เขียนได้เลือกนำเอาลูกสนุกเกอร์มาทำการถ่ายภาพบนผ้าสักหลาดภายใต้สภาวะแสงต่างๆปัญหาที่พบตามมาก็คือ แสงไฟที่สะท้อนจากผิวของลูกสนุกเกอร์สีแดง นั้นทำให้สีบนพื้นผิวลูกสนุกเกอร์กลายเป็นสีขาวไป เมื่อนำไปทำการทดลองกับอัลกอริทึมข้างต้นปัญหาก็จะพบตรงส่วนของ color segmentation เนื่องจากเราทำการเลือกวัตถุจากสีของวัตถุ เมื่อนำวัตถุไปทำการ detect หาเส้นขอบแล้ว แทนที่จะได้จุดบนเส้นขอบที่แท้จริงจุดที่ได้กลับเป็นจุดที่เป็นจุดที่แสงสะท้อนบนวัตถุสีแดง ทำให้เมื่อนำเอาไปคำนวณแล้วค่าของจุดศูนย์กลางที่ได้จากอัลกอริทึมนั้นผิดเพี้ยนไป

Algorithm 3 : การหาขอบที่แท้จริงโดยการนำเอา Edge Detection มาประยุกต์ใช้

เพื่อที่จะทำการแก้ไขปัญหาก็เกิดแสงสะท้อนของวัตถุทางผู้เขียนจึงเปลี่ยนวิธีการหาเส้นขอบของวัตถุโดยการนำเอาวิธี edge detection มาใช้โดยที่จากเดิมหาเส้นขอบจากการหาค่าแตกต่างสูงสุดมาใช้การไล่ไปจนกระทั่งพบขอบจากการทำ edge detection จากรูปขาวดำที่ได้จากการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

segmentation แล้วนำเอาตำแหน่งบนเส้นขอบที่ได้ไปทำการหาจุดศูนย์กลางของวงกลมในรูปต่อไป

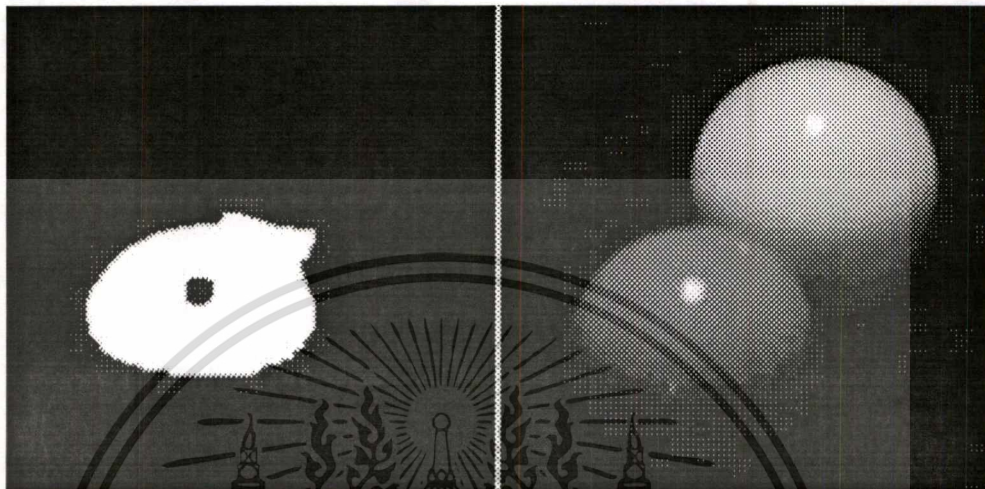

รูปที่ 4.9 แสดง flow chart ของอัลกอริทึมที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ 3

Problem 4 : การสะท้อนของวัตถุชิ้นหนึ่งไปบนพื้นผิวของวัตถุอีกชิ้น

หลังจากทำการทดลองอัลกอริทึมที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถแก้ไขปัญหของแสงสะท้อนในกรณีวัตถุไม่ติดกันได้ แต่เมื่อในกรณีที่วัตถุอยู่ติดกันหรือซ้อนกันนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นอีกก็คือ สีของวัตถุหนึ่งไปสะท้อนลงบนผิวของวัตถุอีกอันหนึ่ง ทำให้การทำ color segmentation นั้นติดสีในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่สะท้อนลงไปในวัตถุด้วย เมื่อนำมาทำการหาเส้นขอบจากอัลกอริทึมที่ได้ทำการปรับปรุงในข้างต้น จะทำให้จุดบนเส้นขอบที่ได้ไปเป็นจุดในวัตถุสีขาวไม่ใช่จุดบนเส้นขอบจริงๆ เมื่อนำเอาจุดนั้นไปใช้หาจุดศูนย์กลางวงกลมทำให้จุดศูนย์กลางที่ได้เพี้ยนไป

รูปที่ 4.10 แสดงปัญหาเนื่องจากการทำ Color Segmentation ผิดพลาดเนื่องจากการสะท้อนของแสง

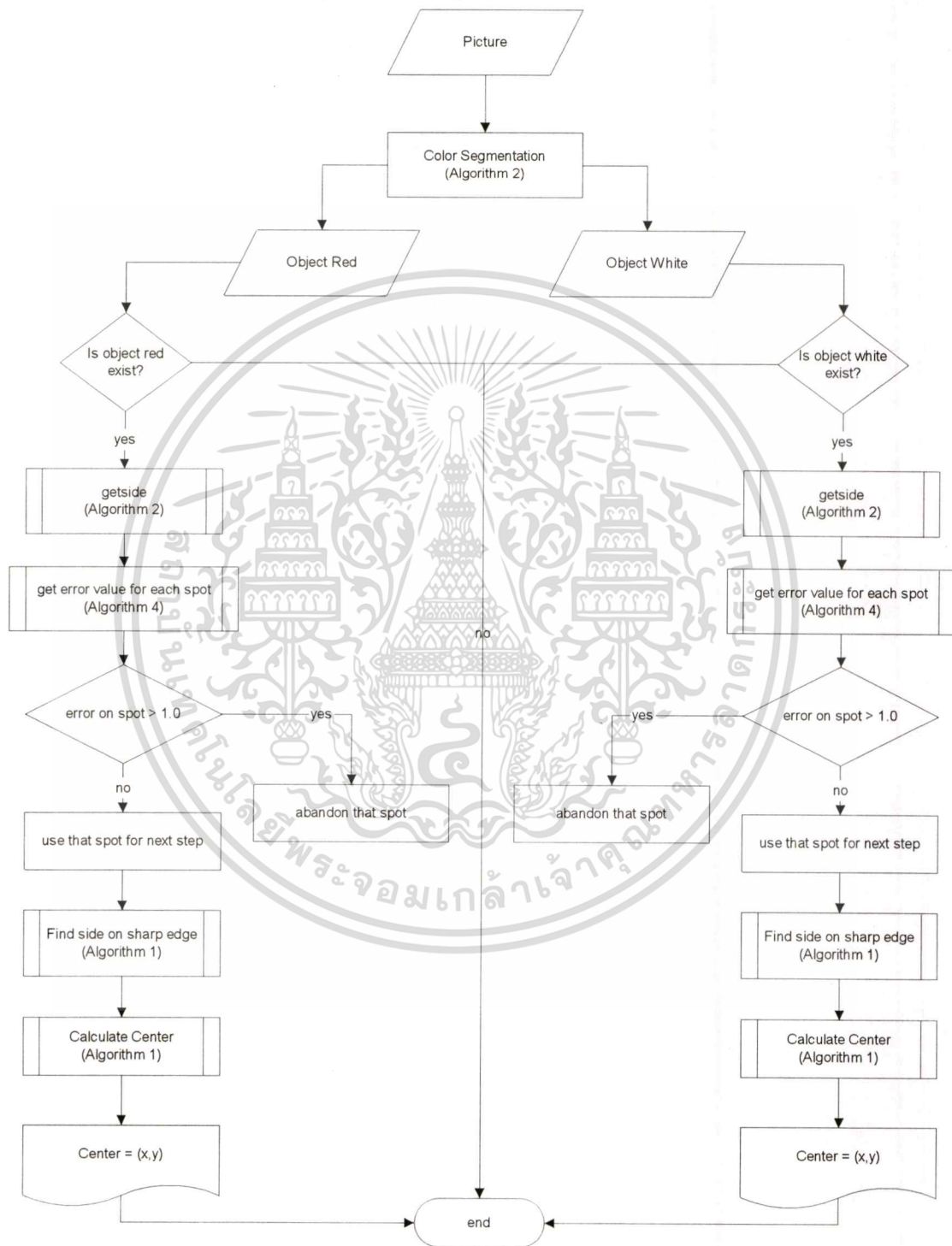
Algorithm 4 : การตัดขอบที่เกิด error ออกโดยดูจากค่าความคงที่ของเส้นโค้ง

ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นผู้เขียนได้ทำการแก้ไขโดยสร้างฟังก์ชันย่อยเพื่อไว้ใช้ดูว่า ค่าบนเส้นขอบที่ได้นั้นใช้ค่าที่อยู่บนส่วน โค้งของขอบจริงๆหรือไม่หรือเป็นส่วน error ที่เกิดขึ้นจากแสงที่ตกกระทบไปยังอีกวัตถุหนึ่ง ซึ่งอัลกอริทึมมีหลักการทำงานดังนี้

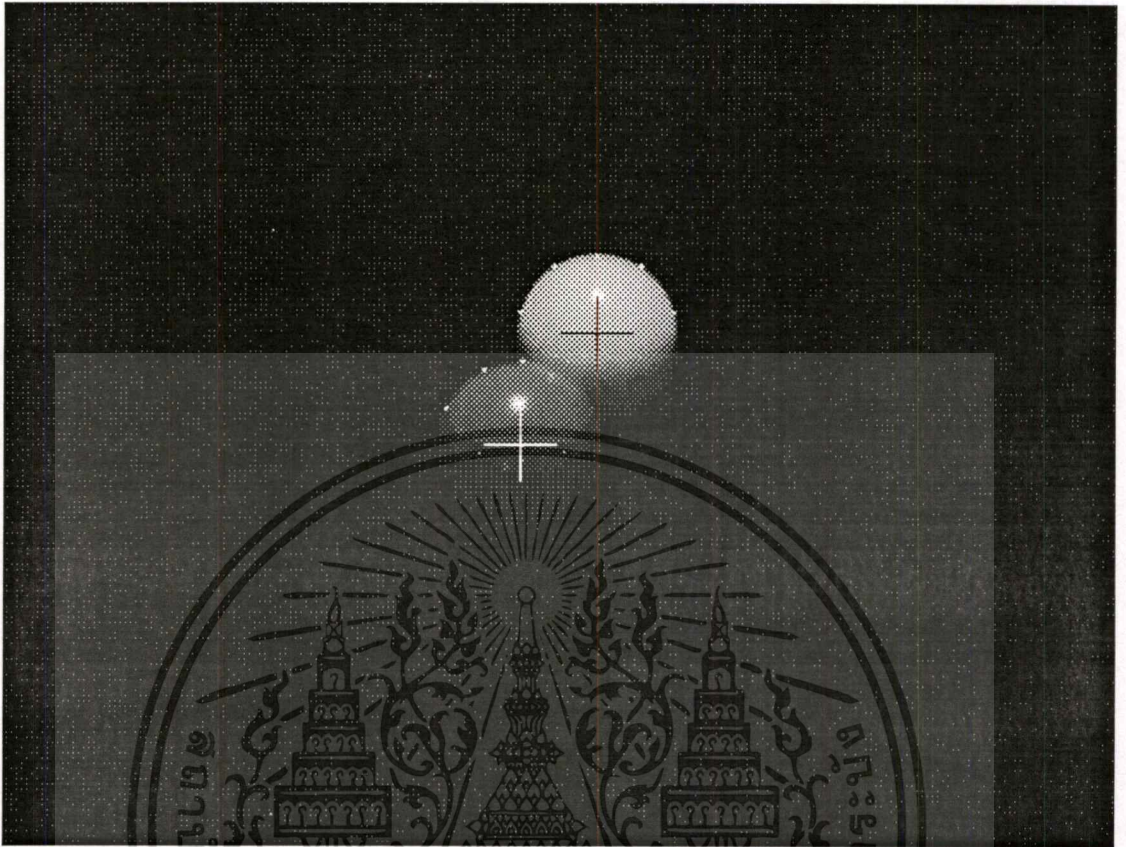
1. ทำการหาค่าจุดทั้งหมดที่เป็นเส้นขอบที่ได้จากการทำ edge detection
2. นำค่าขอบที่อยู่ระหว่างจุดที่ต้องการทำการหาค่า error กับจุดถัดไปเข้าไปทำฟังก์ชันหาจุดศูนย์กลางของวงกลมค่าที่ได้จากการนำค่าที่อยู่บนขอบไปเข้าฟังก์ชันนั้นเป็นเพียงจุดที่มีระยะห่างจากจุดบนเส้นขอบใกล้เคียงกันอาจไม่ใช่ค่าที่เป็นจุดศูนย์กลางของวงกลมก็ได้
3. นำตำแหน่งที่ได้จากการใช้ฟังก์ชันหาจุดศูนย์กลางของวงกลมไปทำการหาระยะห่างระหว่างจุดที่ได้กับจุดบนเส้นขอบทั้งหมด
4. นำค่าระยะห่างทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย
5. หาค่า standard deviation โดยการหาจาก ผลรวมของ absolute(ระยะห่างเฉลี่ย-ระยะห่าง) หารด้วยจำนวนจุดเส้นขอบทั้งหมดที่นำเข้ามาคิดในฟังก์ชันนี้
6. ค่า standard deviation ที่ได้คือค่า error ที่เราต้องการ
7. หากค่า error ของตำแหน่งบนเส้นขอบใดๆมีค่าเกินกว่า 1.0 ให้ตัดทิ้ง ไม่นำไปใช้ในการคำนวณหาจุดศูนย์กลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่า 1.0 ที่นำมาใช้ในการตัดสินใจเกิดจากการทดลองเก็บข้อมูลจากรูปตัวอย่างแล้วนำมาทำการประมาณค่าแบ่งแยกระหว่างจุดที่ error กับจุดที่ไม่ error

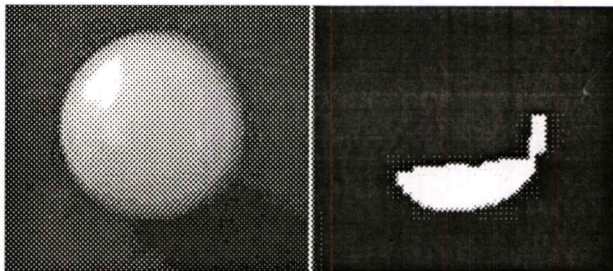
รูปที่ 4.11 แสดง flow chart ของอัลกอริทึมที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ 4

รูปที่ 4.12 แสดงผลจากการทำการทดลองรูปตัวอย่างในรูปที่ 4.10 กับอัลกอริทึมที่ 4

Problem 5 : ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีแสงสว่างสูง

หลังจากการนำเอาอัลกอริทึมที่ได้ไปทำการทดลองกับรูปที่ได้จากการถ่ายภาพโดยกล้องดิจิทัลแล้วสามารถแก้ไขปัญหาการสะท้อนของสีวัตถุหนึ่งไปยังอีกวัตถุหนึ่งได้ในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ได้ปัญหาที่พบตามมาจากการนำรูปมาใช้ในการทดลองคือ ในกรณีที่มีแหล่งกำเนิดแสงมากและขนาดใหญ่ ตัวอย่างเช่นแสงแดดจากหน้าต่างห้องมากระทบวัตถุสีแดง สีของวัตถุสีแดงในส่วนที่เกิดแสงตกกระทบนั้นจะเปลี่ยนเป็นสีขาว จากการนำไปทำ color segmentation รูปที่ได้ในส่วนของสีแดงจะถูกกลืนไปเป็นสีขาว เนื่องจากการ segmentation นั้นได้นำภาพขาวดำของส่วนแดง-(เขียว+น้ำเงิน) หากสีใดสีหนึ่งระหว่างเขียวและน้ำเงินมีความสว่างสูง(เนื่องจากปริมาณแสงตกกระทบวัตถุสูง)ส่วนนั้นก็จะถูกมองเป็นสีขาวไป

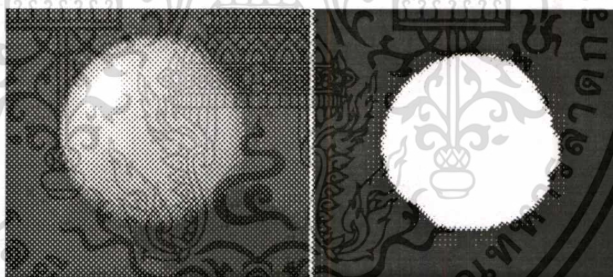

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

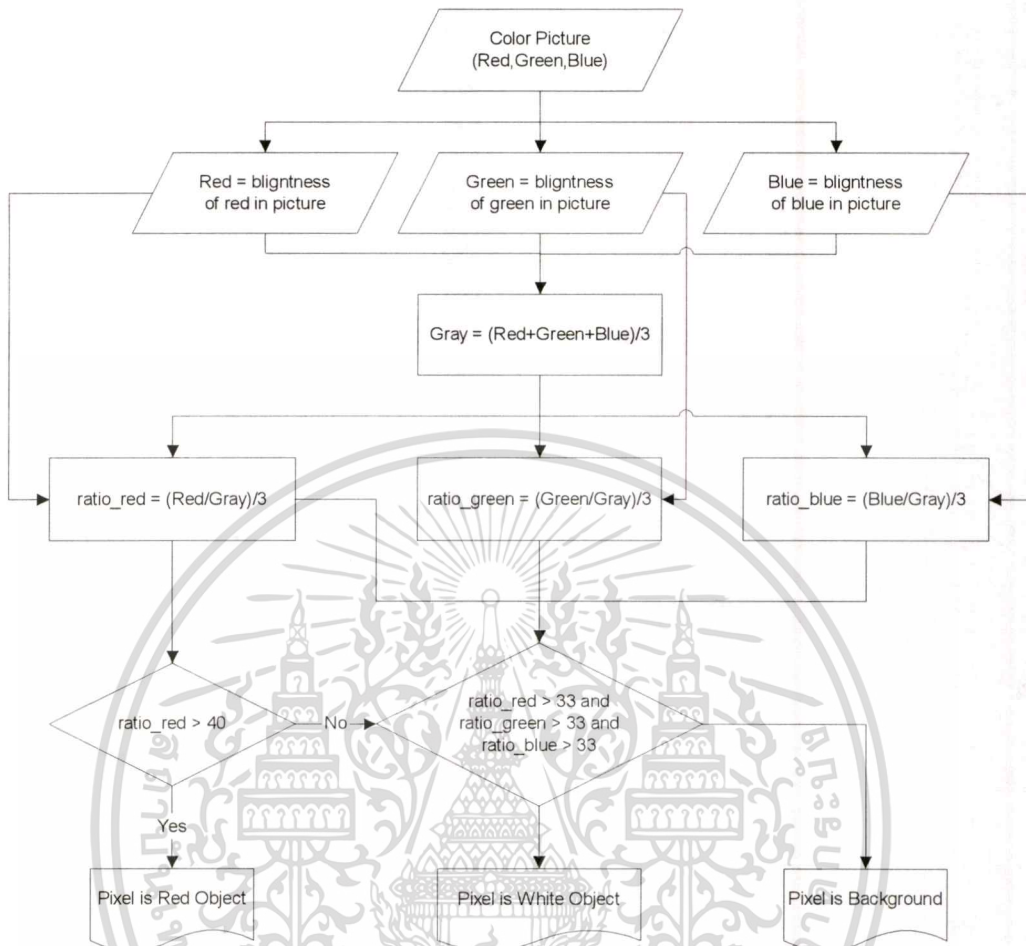
รูปที่ 4.13 แสดงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำ color segmentation ในกรณีที่มีแสงตกกระทบลงวัตถุแดงในปริมาณสูง

Algorithm 5 : การปรับปรุง Color Segmentation โดยใช้อัตราส่วนของแต่ละสีมาใช้ในการแยกแยะ การแก้ปัญหาที่ได้นั้นทำได้โดยการเขียนฟังก์ชันการทำ color segmentation ใหม่โดยที่ฟังก์ชันนี้มีพื้นฐานการคำนวณจากอัตราส่วนของสีต่างๆเพื่อนำเอาไปแยกสีแดงและสีขาวออกจากกันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ฟังก์ชันดังกล่าวมีการทำงานดังนี้

1. ทำการ threshold เพื่อทำการแยกเอาวัตถุกับพื้นหลังออกจากกัน
2. นำส่วนที่เป็นวัตถุมาทำการพิจารณาดังนี้
3. หากเป็นสีแดง อัตราส่วนระหว่างความสว่างของสีแดงต่อสีอื่นๆ 50% ให้ถือว่าเป็นส่วนของวัตถุ ณ จุดนี้เป็นวัตถุสีแดง
4. ถ้าไม่ใช่ ให้ทำการตรวจสอบอัตราส่วนระหว่างค่าความสว่างของ สีแดง:สีเขียว:สีน้ำเงิน ซึ่งจะมีอัตราส่วนใกล้เคียงกัน จะถือว่าเป็นสีขาว
5. นำตำแหน่งของวัตถุแต่ละสีที่ได้จากการทำ color segmentation ใหม่นี้ไปทำการหาจุดศูนย์กลางต่อไป

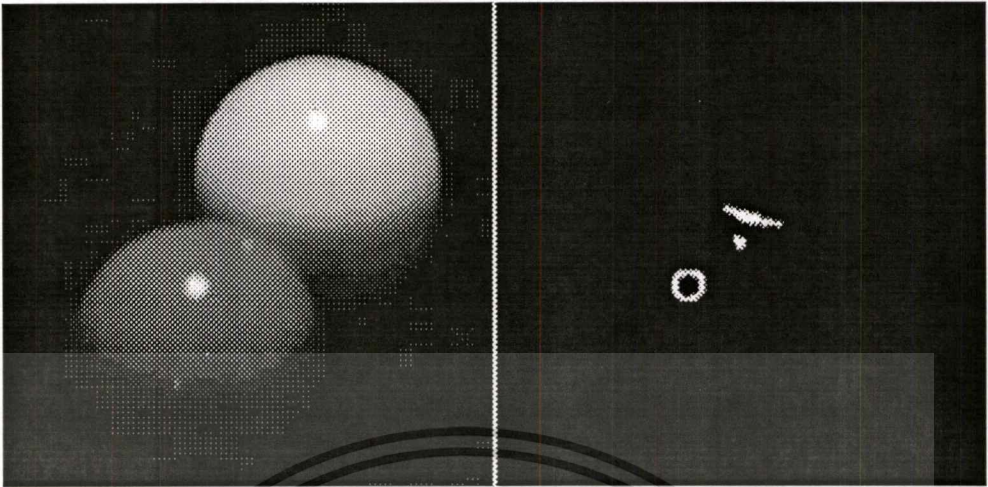
รูปที่ 4.14 แสดงผลจากการทำการทดลองรูปที่ทำการทดลองสร้างกับอัลกอริทึมที่ 5

รูปที่ 4.15 flowchart แสดงการทำ Color Segmentation โดยดูจากอัตราส่วนของสีในรูปภาพ

Problem 6 : ปัญหาต่อเนื่องจากการนำเอาอัลกอริทึม Color Segmentation ใหม่มาใช้แทนอัลกอริทึมเก่า

จากการแก้ปัญหาในขั้นตอนที่ได้กล่าวมาแล้วจะสามารถระบุวัตถุสีต่างๆ(ในส่วนของขอบที่คมชัด)ได้อย่างถูกต้อง แต่ก็ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นอีกประการคือในกรณีที่แสงมีความสว่างสูง อัตราส่วนของสีแดงต่อสีอื่นๆเป็นไปแบบ 40:30:30 นั้นวัตถุจะไม่ถูก select เป็นสีใดเลยทั้งสีขาวแล้วสีแดง

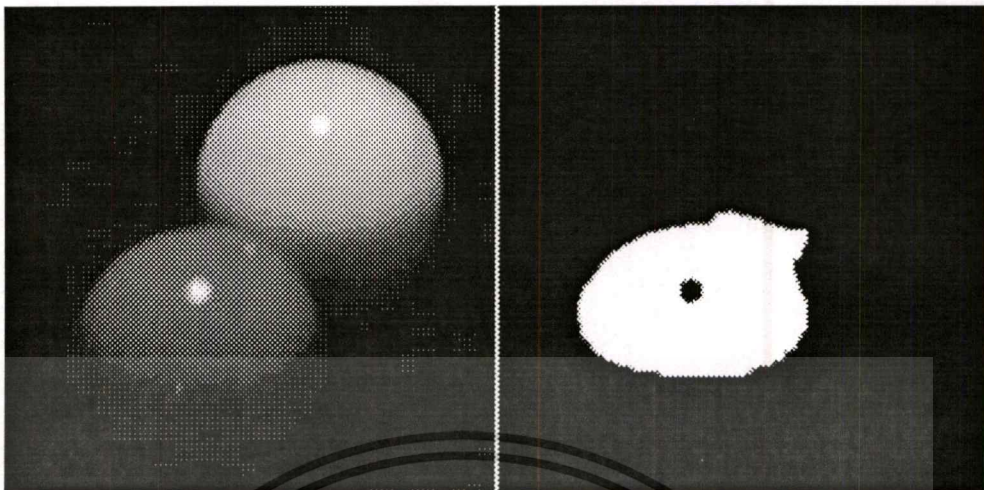

รูปที่ 4.16 แสดงผลจากการทำ Color Segmentation ในส่วนสีแดงจากรูปตัวอย่างด้วยอัลกอริทึม Color Segmentation โดยการดูจากอัตราส่วนของสี

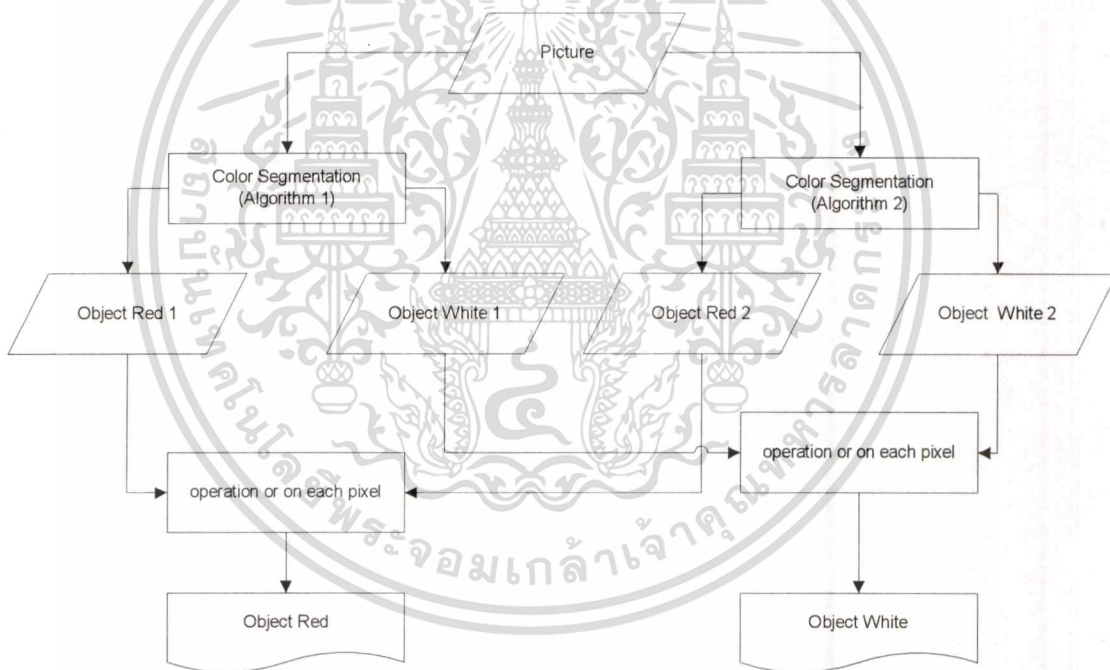
Algorithm 6 : การรวมกันระหว่างอัลกอริทึม Color Segmentation ใหม่และ Color Segmentation เก่า

อัลกอริทึมที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาคือเป็นเพียงการรวมกันระหว่างข้อดีของการทำ color selection ในแบบแรกและการทำ color selection แบบหลังกรณีของ color selection ในแบบแรกหากเป็นสีแดงสว่างทั้งวัตถุจะสามารถตรวจสอบเห็นได้อย่างชัดเจนแต่ปัญหาจะอยู่ที่ในกรณีที่เป็นสีแดงและมีแสงสว่างจำนวนมากสะท้อนอยู่บนพื้นผิวจะไม่สามารถตรวจสอบตัววัตถุเต็มๆเพื่อทำการหาขอบที่ถูกต้องได้

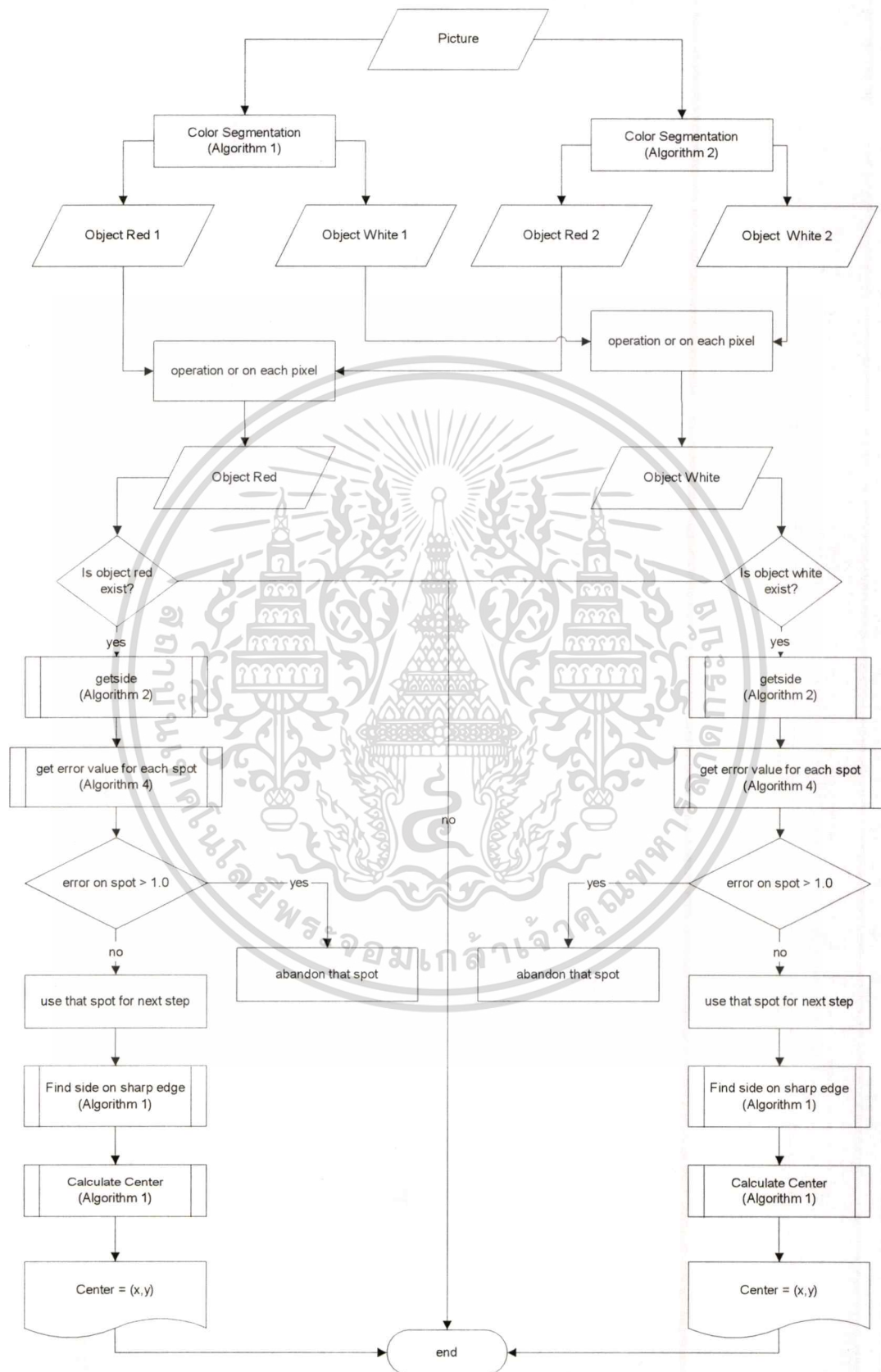
แต่ในกรณีของการทำ color selection แบบหลังนั้นจะสามารถตรวจสอบในกรณีกลับกันของการ segmentation ในแบบแรก เมื่อนำข้อดีของทั้งสองแบบมารวมกันก็จะทำให้ข้อเสียที่เกิดขึ้นหมดไป เมื่อทำการทดลองจะพบว่าเกิดข้อผิดพลาดในการหาจุดศูนย์กลางต่ำลงจากอัลกอริทึมข้างต้น(การทดลองทำกับรูปภาพชุดเดียวกัน)

รูปที่ 4.17 แสดงผลจากการทำ Color Segmentation ในส่วนสีแดงจากรูปตัวอย่างด้วยอัลกอริทึม Color Segmentation ที่รวมกันระหว่างของเก่าและใหม่

รูปที่ 4.18 แสดง flowchart ของการทำ color segmentation โดยรวมเอาอัลกอริทึมเก่า(Algorithm 1) และอัลกอริทึมใหม่(Algorithm 2)เข้าด้วยกัน

รูปที่ 4.19 แสดง flowchart ของอัลกอริทึมในการหาจุดศูนย์กลางหลังจากผ่านการพัฒนาแล้ว เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

ผลจากการทำการทดลองและบทสรุป

การทดลองที่กล่าวถึงคือการทดสอบความแม่นยำในด้านต่างๆของอัลกอริทึมกับรูปภาพที่ทำการถ่ายมาจากวัตถุภายใต้สภาวะแสงและตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้ได้ผลลัพธ์สูงว่าอัลกอริทึมที่ทำการพัฒนานั้นสามารถนำไปใช้ได้จริงได้อย่างถูกต้องแล้วพึงพอใจในระดับหนึ่ง

สภาวะแสงที่ทำการทดลองนั้นมีทางผู้เขียนได้ทำการทดลองถ่ายรูวัตถุภายใต้สภาวะแสงที่ต่างกันคือช่วงกลางวันซึ่งจะมีแหล่งแสงจากส่วนของหน้าต่างและช่วงกลางคืนซึ่งจะมีแหล่งแสงจากไฟนีออนแบบกลมโดยจะวางวัตถุให้อยู่ในตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้เกิดการกลืนกินของเงาเป็นสัดส่วนที่ต่างกันออกไป

5.1 ข้อกำหนดเพิ่มเติม

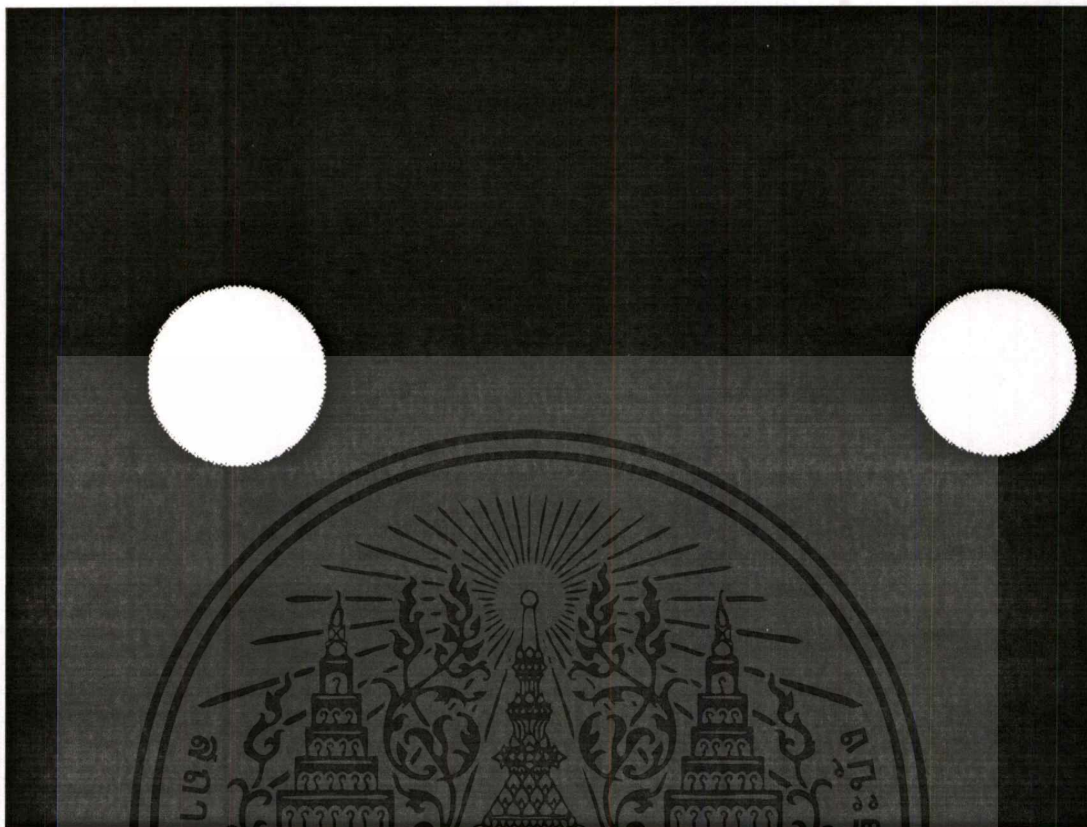
- 5.11 วัตถุที่มีจำนวนมากที่สุดคือ 2 ชั้นแต่ละชั้นมีสีที่ต่างกันออกไป คือ สีแดงและสีขาว
- 5.12 พื้นหลังคือสีดำซึ่งมีการสะท้อนแสงต่ำ ในที่นี้ใช้ผ้าสักหลาดสีดำ
- 5.13 รูปภาพที่ได้ได้จากการถ่ายรูปด้วยกล้องดิจิทัลที่มีรายละเอียดขนาด 3 แสแนพิกเซล 640x480 มีกำลังการซูมแบบ optical zoom สูงสุด 3 เท่า

5.2 สมมติฐานเบื้องต้น

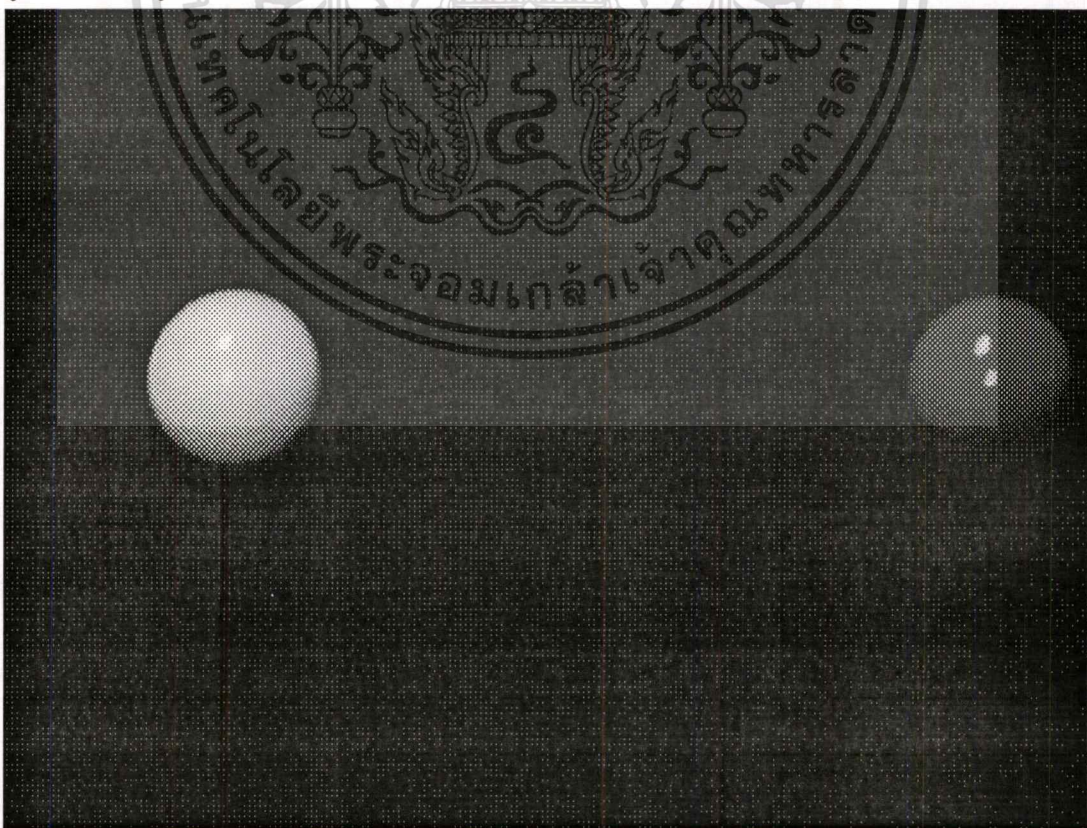
- 5.21 รูปที่ได้จากการถ่ายด้วยกล้องดิจิทัลมีคุณภาพสูง ทำให้เกิด noise ในปริมาณต่ำซึ่งสามารถทำการกำจัดได้โดยวิธีการ image processing
- 5.22 รูปที่ทำการถ่ายมาได้จะต้องมีอย่างน้อยส่วนหนึ่งเป็นขอบที่ไม่ได้เป็นส่วนที่เกิดเงา(ขอบส่วนที่คมชัด)
- 5.23 รูปที่ทำการหาวัตถุโดยโปรแกรม photoshop สามารถเชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง

5.3 ขั้นตอนการทดลอง

การทดลองจะมีขั้นตอนการทำงานคือ นำรูปภาพที่ทำการถ่ายจากวัตถุจริงดังรูปที่ xxx ไปผ่านขั้นตอนต่างๆของอัลกอริทึมต่างๆ แล้วทำการเปรียบเทียบจุดศูนย์กลางที่ได้จากอัลกอริทึมกับจุดศูนย์กลางที่ได้จากการหาจุดศูนย์กลางมวลจากรูปที่ทำการ select area โดย photoshop จากรูปจริง

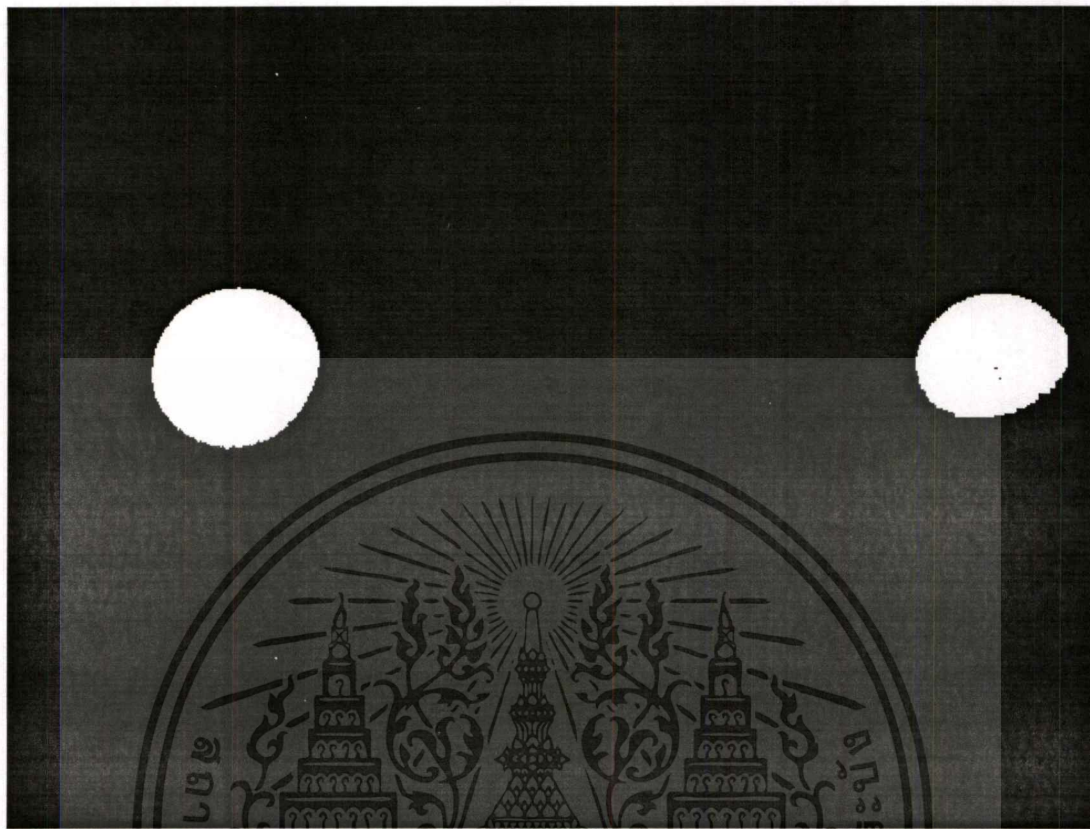

รูปที่ 5.1 แสดงรูปภาพที่สร้างขึ้นจาก photoshop เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับการทำอัลกอริทึม

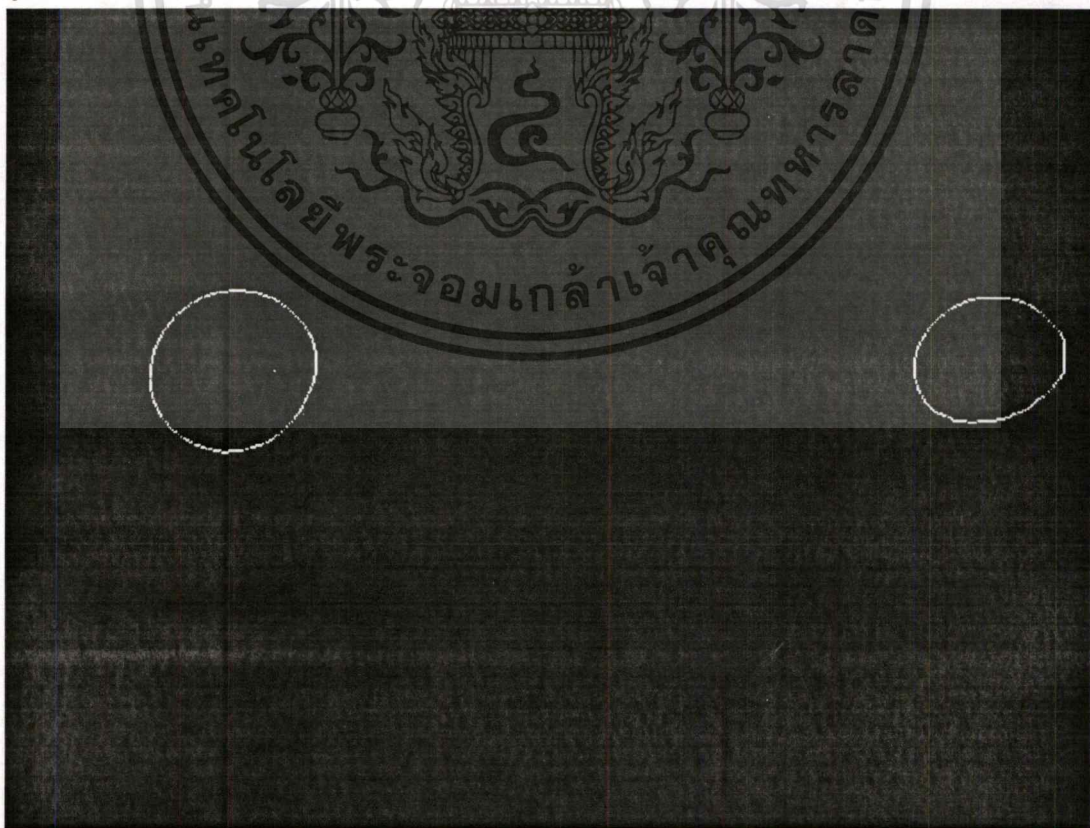

รูปที่ 5.2 แสดงรูปต้นฉบับก่อนเข้าทำการทดลองในอัลกอริทึม

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

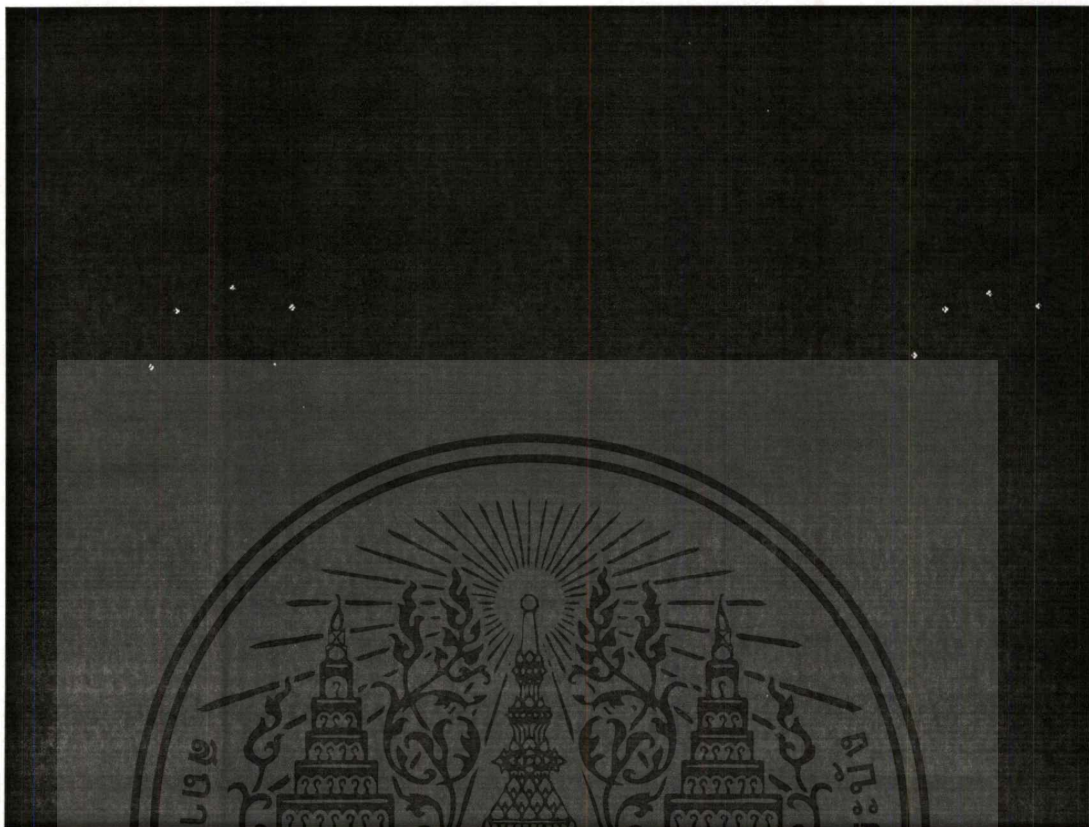

รูปที่ 5.3 แสดงภาพที่ได้จากการนำรูปตัวอย่างไปทำ Color segmentation

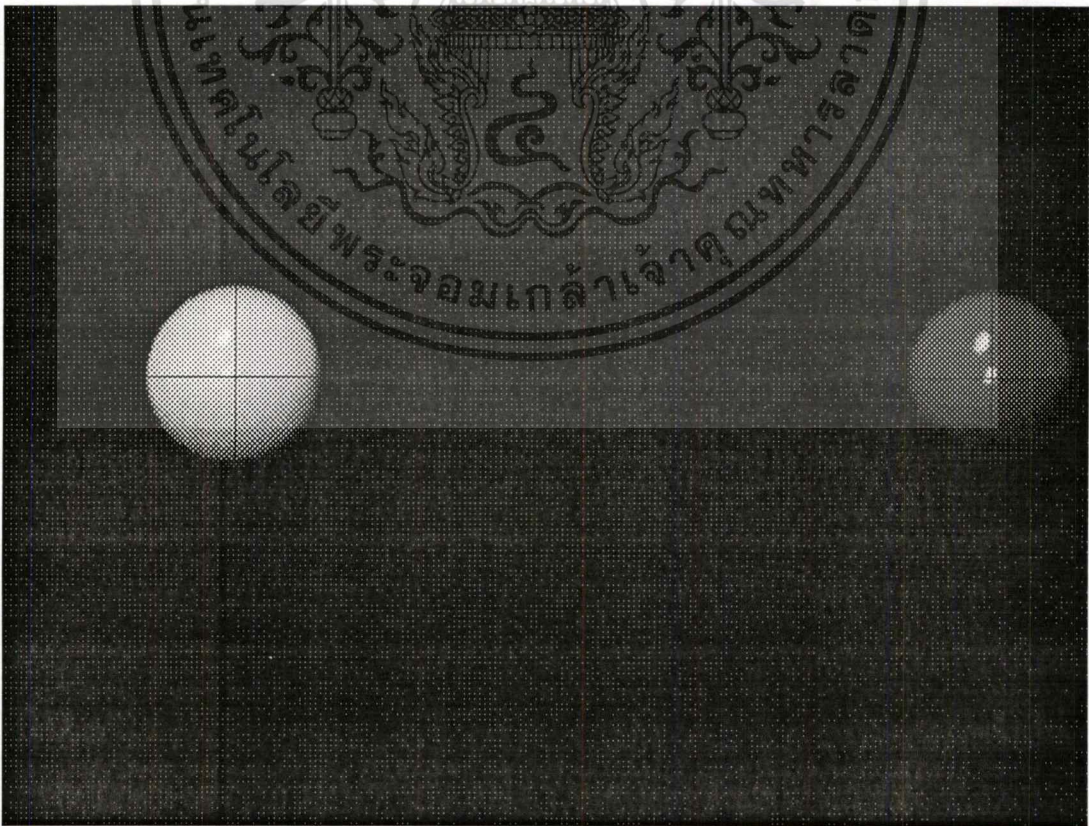

รูปที่ 5.4 แสดงรูปที่ได้จากการนำเอารูปที่ 5.3 ไปทำการหาขอบโดยใช้ Edge detection

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับทางโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยูเอตเห็นนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.5. แสดงจุดที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วว่าเป็นจุดที่อยู่บนเส้นขอบคมของรูปภาทรงกลม

รูปที่ 5.6 แสดงจุดศูนย์กลางของรูปคันทับ จากการหาจุดศูนย์กลางโดยใช้จุดบนเส้นขอบในรูป 5.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ภายนอก
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4 ผลจากการทดลองด้วยอัลกอริทึม

ผลที่ได้จากการทดลองด้วยอัลกอริทึมนี้ จะผลออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ทำการหาตำแหน่งของวัตถุและอีกส่วนคือส่วนที่ทำการหาตำแหน่งจุดศูนย์กลางของวัตถุ โดยเทียบจากรูปที่ทำการประมาณตำแหน่งของวัตถุด้วยโปรแกรม photoshop จากรูปถ่ายที่นำมาใช้ทดลอง แล้วนำไปทำการเปรียบเทียบกันกับผลที่ได้จากการทดลอง

5.4.1 การเปรียบเทียบการหาตำแหน่งของวัตถุ

จะเทียบจากค่าพื้นที่ของวัตถุที่ทำการหาจากการทำ color segmentation ของอัลกอริทึมกับขนาดของวัตถุที่ทำการ select จากการใช้โปรแกรม photoshop โดยที่จะผลที่ได้จะแบ่งเป็นค่าต่างๆ ดังนี้

1. area from algorithm คือค่าพื้นที่วัตถุที่หาได้จากอัลกอริทึม color segmentation ที่ทำการพัฒนา
2. area from PS คือค่าพื้นที่ของวัตถุที่หาได้จากการทำการ select พื้นที่ของวัตถุจากโปรแกรม photoshop
3. over detection คือค่าพื้นที่ที่อัลกอริทึมนั้นตรวจเจอ แต่ไม่ใช่เป็นพื้นที่ของวัตถุจริงๆ เช่น ในกรณีที่เกิดแสงกระทบของวัตถุหนึ่งไปยังอีกวัตถุหนึ่งเป็นต้น
4. non detection คือค่าของพื้นที่ที่อัลกอริทึมนั้นไม่สามารถตรวจเจอ แต่มีพื้นที่นั้นในวัตถุจริงๆ เช่น ในพื้นที่ที่ถูกกลืนจากการเกิดเงาบนวัตถุ
5. ค่า error คือค่าผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการทำการ detect ด้วย photoshop ซึ่งอาจจะทำการ detect เกินหรือ detect ขาดก็ได้

ตารางที่ 5.1 แสดงผลการทดลองอัลกอริทึมการ segmentation กับรูปภาพตัวอย่างในส่วนของวัตถุสีแดง

picture	area red				
	algorithm	PS	over detect	non detect	error
1	1941	3228	0	1287	0
2	0	0	0	0	0
3	2828	3852	0	1024	0
4	1808	3268	0	1460	0
5	1979	3313	0	1334	0
6	2138	3313	1	1176	-2
7	1820	3472	3	1655	-6
8	1462	5681	0	4219	0
9	2447	5808	584	3945	-1168
10	3110	6221	0	3111	0
11	0	0	0	0	0
12	932	6005	0	5073	0
13	1363	5417	0	4054	0
14	1981	5481	0	3500	0
15	2918	7161	475	4718	-950
16	3650	6948	0	3298	0
17	0	0	0	0	0
18	2026	6509	0	4483	0
19	1759	7604	0	5845	0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 แสดงผลการทดลองอัลกอริทึมการ segmentation กับรูปภาพตัวอย่างในส่วนของวัตถุสีขาว

picture	area white				
	algorithm	PS	over detect	non detect	error
1	3494	3632	0	138	0
2	3374	3521	0	147	0
3	0	0	0	0	0
4	3790	3969	8	187	-16
5	3125	3260	43	178	-86
6	3270	3373	96	199	-192
7	3337	3521	0	184	0
8	5100	6309	0	1209	0
9	4234	5745	41	1552	-82
10	0	0	0	0	0
11	5088	7192	0	2104	0
12	4020	5284	11	1275	-22
13	4818	6573	0	1755	0
14	4579	5957	28	1406	-56
15	4482	6785	151	2454	-302
16	0	0	0	0	0
17	4787	7620	0	2833	0
18	5171	7620	0	2449	0
19	5096	7345	12	2261	-24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4.2 การเปรียบเทียบการหาตำแหน่งของจุดศูนย์กลางของวัตถุ

จะเทียบจากค่าระยะทางระหว่างค่าจุดศูนย์กลางที่หาได้จากอัลกอริทึมและจุดศูนย์กลางที่หาได้จากจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุที่ทำการ select มาจาก photoshop โดยจะมีค่าต่างๆดังนี้

1. algorithm X คือค่าในแนวคอดัมน์ของจุดศูนย์กลางที่ได้จากการหาโดยอัลกอริทึม
2. algorithm y คือค่าในแนวแถวของจุดศูนย์กลางที่ได้จากการหาโดยอัลกอริทึม
3. algorithm X คือค่าในแนวคอดัมน์ของจุดศูนย์กลางที่ได้โดยการหาจากจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุที่ทำการ select มาจาก photoshop
4. algorithm y คือค่าในแนวแถวของจุดศูนย์กลางที่ได้ได้โดยการหาจากจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุที่ทำการ select มาจาก photoshop

ตารางที่ 5.3 แสดงผลการทดลองอัลกอริทึมหาจุดศูนย์กลางกับรูปภาพตัวอย่างในส่วนของวัตถุสีแดง

picture	red center					error
	algorithm		PS		radius	
	x	y	x	y		
1	368	203	369	205	32.0815	2.24
2	0	0	0	0	0.0000	0.00
3	319	206	322	207	35.0391	3.16
4	431	198	433	200	32.2772	2.83
5	518	273	520	274	32.5013	2.24
6	370	225	371	226	32.5013	1.41
7	412	245	414	247	32.2591	2.83
8	320	154	317	155	42.5484	3.16
9	388	227	390	234	40.0292	7.28
10	346	219	346	217	44.5298	2.00
11	0	0	0	0	0.0000	0.00
12	512	266	536	277	43.7466	26.40
13	195	177	197	180	41.5481	3.61
14	352	212	349	205	41.7820	7.62
15	347	201	365	235	47.7610	38.47
16	356	212	356	214	47.0549	2.00
17	0	0	0	0	0.0000	0.00
18	242	182	241	193	45.5327	11.05
19	525	254	526	258	49.2241	4.12

ตารางที่ 5.4 แสดงผลการทดลองอัลกอริทึมหาจุดศูนย์กลางกับรูปภาพตัวอย่างในส่วนของวัตถุสีขาว

picture	white center					error
	algorithm		PS		radius	
	x	y	x	y		
1	366	245	366	246	34.0444	1.00
2	423	238	423	239	33.4882	1.00
3	0	0	0	0	0.0000	0.00
4	235	285	235	285	35.5595	0.00
5	225	205	226	206	32.2359	1.41
6	434	225	434	226	32.7784	1.00
7	349	244	349	245	33.4882	1.00
8	388	182	390	184	44.8317	2.83
9	321	197	322	198	42.7791	1.41
10	0	0	0	0	0.0000	0.00
11	348	217	349	218	47.8789	1.41
12	185	178	184	178	41.0506	1.00
13	542	291	541	291	45.7665	1.00
14	403	248	402	248	43.5683	1.00
15	317	185	319	180	46.4962	5.39
16	0	0	0	0	0.0000	0.00
17	337	200	338	199	49.2763	1.41
18	509	267	509	269	49.2763	2.00
19	204	172	204	173	48.3753	1.00

5.5 บทสรุป

จากผลที่ได้จากการทดลองจะเห็นได้ว่าอัลกอริทึมที่ทำการพัฒนาขึ้นมา นั้นไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทำการ segmentation ได้ตรงกับพื้นที่ทั้งหมดของวัตถุก็สามารถที่จะตรวจสอบจุดศูนย์กลางของวัตถุทรงกลมได้ หากสามารถทำการหาขอบที่แท้จริงของวัตถุออกมาได้

ส่วนค่า error ที่เกิดขึ้นจากอัลกอริทึมการหาจุดศูนย์กลางของวัตถุทรงกลมนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากค่าที่ได้เป็นค่า pixel รายละเอียดจึงไม่สูงเท่าใดนัก

5.5.1. อัลกอริทึมที่ใช้จริงในการทดลอง จะประกอบไปด้วย

- อัลกอริทึมการทำ ColorSegmentation
- อัลกอริทึมการหา Edge โดย EdgeDetection
- อัลกอริทึมการเลือกตำแหน่งบนเส้นขอบที่แท้จริงมาเพื่อใช้ในการหาจุดศูนย์กลาง (getSide) ซึ่งภายในอัลกอริทึมนี้จะมีส่วนของอัลกอริทึมย่อยสำหรับหาค่า Error ที่ชื่อว่า StableValue รวมอยู่ด้วย
- อัลกอริทึมการหาจุดศูนย์กลางวงกลมจากจุดบนเส้นขอบที่แท้จริงของวัตถุ

5.5.2. ข้อดีของอัลกอริทึม

สามารถหาจุดศูนย์กลางของรูปวงกลมภายในภาพได้อย่างค่อนข้างถูกต้องใกล้เคียงกับค่าที่ประมาณด้วยสายตา ไม่ว่าจะเกิดเงาขึ้นหรือไม่ก็ตาม

5.5.3. ข้อเสียของอัลกอริทึม

เป็นที่ทราบกันดีว่าการทำ Image Processing นั้นค่อนข้างจะใช้งานทรัพยากรสูงอีกทั้งค่อนข้างที่จะกินเวลาในการประมวลผลสูง เพื่อที่จะให้อัลกอริทึมมีความแม่นยำในการหาจุดศูนย์กลาง อีกทั้งยังป้องกันความเสี่ยงเนื่องจากความผิดพลาดต่างๆเพื่อให้อัลกอริทึมสามารถทำงานต่อไปได้ จึงต้องมีการเพิ่มความซับซ้อนให้อัลกอริทึม ทำให้เกิด Overhead สูงขึ้น อีกทั้งอัลกอริทึมมีจุดบอดอยู่ตรงที่ หากไม่ได้ตำแหน่งบนเส้นขอบของวัตถุที่ถูกต้องแล้ว การหาจุดศูนย์กลางก็จะผิดพลาดไปด้วย

5.5.4. ข้อเสนอแนะ

ปรับปรุงเพิ่มเติมในส่วนของการทำ Segmentation และ Threshold แล้วทำการทดสอบเพิ่มเติมในสภาวะอื่นๆเพื่อทำการหาจุดที่ต้องปรับปรุงของอัลกอริทึม

บรรณานุกรม

Edward, B. 1993. **Finding a Sphere From Four Points**. [online]. Available :

<http://www.research.microsoft.com/~hollasch/cgindex/geometry/sphere4pts.html>

Gregory, A. B. 1994. **Digital Image Processing Principles And Applications USA**:John Wiley & Sons

John, C. R. 1999. **The Image Processing Handbook Third Edition London**: CRC Press LLC

Scott, G. and Owen, G. 1999 **A Practical Approach to Motion Capture: Acclaim's optical motion capture system**. [online]. Available :

http://www.siggraph.org/education/materials/HyperGraph/animation/character_animation/motion_capture/motion_optical.htm.

Stefan, S. 1994. **Device Technology for Motion Capture and Applications in Interactive**

Environments. [online]. Available :<http://www.syscon.uu.se/Personnel/vs/Lecture4.pdf>

Tae-Eun, K. et al. 1997. **Shape Recovery of Hybrid Reflectance Surface using Neural**

Network. [online]. Available :

<http://www.computer.org/icip/8183/volumn3/81830416abs.htm>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายเทพศิริ อสัมภินพงศ์

เกิดเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2522 ที่โรงพยาบาลคริสเตียน ถนนสีลม จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา

ศึกษาระดับมัธยม 1-6 จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสายวิทย์-คณิต

จบการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิตจาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง คณะวิทยาศาสตร์ สาขาคณิตศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์ แขนงวิชาวิทยา
การคอมพิวเตอร์

ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ ณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังคณะ
เทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Main()

Input Picture[]

Object[] = ColorSegment(Picture[])

Edge[] = EdgeDetection(Object[])

rightEdge[] = getSide(edge[],Picture)

(x,y) = findcenter(rightedge[])

คำอธิบาย

อัลกอริทึมข้างต้นเป็นอัลกอริทึมหลักสำหรับการตรวจหาจุดศูนย์กลางของรูปวัตถุทรงกลม โดยจะรวมเอาแต่ละอัลกอริทึมย่อยๆเข้าด้วยกัน ซึ่งจะประกอบด้วยอัลกอริทึมต่างๆดังนี้

Input Picture[] :

อ่านรูปภาพจากไฟล์รูปให้มาอยู่ในรูป matrix Picture[] ซึ่งมีขนาด 3 มิติขนาด กว้าง x ยาว x 3 ซึ่ง 3 นั้นคือค่าความสว่างของแต่ละสี red green blue

Object[] = ColorSegment(Picture[]) :

นำรูปที่อ่านได้มาทำการแยกวัตถุออกจากพื้นหลัง ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็น matrix Object[] ขนาด กว้าง x ยาว x 2 ซึ่ง Object[กว้าง,ยาว,1] เป็นวัตถุส่วนสีแดง และ Object[กว้าง,ยาว,2] เป็นวัตถุส่วนสีขาว

ภายใน matrix จะมีค่าเพียง 1 และ 0 ซึ่งค่า 1 หมายความว่า pixel ในส่วนนั้นในรูปจริงเป็นวัตถุ และ 0 หมายความว่า pixel ในรูปจริงเป็นพื้นหลัง

Edge[] = EdgeDetection(Object[])

จะทำการแยกหาขอบของวัตถุแต่ละสีที่ทำการ segment มาได้

rightEdge[] = getSide(edge[],Picture)

จะทำการนำเอาขอบที่หามาได้ไปเทียบกับรูปจริงเพื่อการแยกว่าขอบด้านใดเป็นขอบในด้านที่คมชัด

(x,y) = findcenter(rightedge[])

Segment(Picture[])

!-- Make to grayscale picture

if Picture is not grayscale

```
    grayPic[] = rgb2gray(Picture[])
```

else

```
    grayPic[] = Picture[]
```

!-- get threshold level

```
level = graythresh(grayPic[])
```

!-- get object area from picture

```
object[] = im2bw(grayPic[],level)
```

!-- im2bw is algorithm that consider the blightness of picture if blightness above level count as 1

else count as 0

```
return object[]
```

คำอธิบาย

เป็นอัลกอริทึมแรกที่น่ามาใช้ในการทำ segmentation แต่อัลกอริทึมนี้สามารถทำงานได้เพียง segment วัตถุชิ้นเดียวออกจากภาพ ซึ่งอัลกอริทึมมีหลักการทำงานดังนี้

ทำการเช็ดวาร์ปที่อ่านเข้ามาเป็นสีหรือเป็นขาวเทา ถ้าเป็นสีให้ทำการเปลี่ยนเป็นขาวเทาก่อน โดยคำสั่ง `rgb2gray(Picture[])`

เมื่อเป็นรูปขาวดำแล้วก็ทำการหาค่า threshold โดยเก็บไว้ในตัวแปร `level`

นำรูปขาวเทาที่ได้ไปทำการตรวจสอบแต่ละจุดว่าจุดใดมามีค่ามากกว่าหรือน้อยกว่าค่า `threshold` ที่หามาได้ โดยที่จุดที่มีค่ามากกว่าค่า `threshold` ให้เป็น 1 และน้อยกว่าให้มีค่าเป็น 0 (ซึ่งการทำงานเหล่านี้จะเป็นฟังก์ชันที่มีอยู่แล้วใน matlab ชื่อว่า `im2bw()`)

EdgeDetection(object[])

```
!-- get edge by using edge command
P_edge[] = edge(object[])
!-- in this case we use canny algorithm
!-- P_edge Contain coordinate (x,y) of each spot on edge
return P_edge[]
```

คำอธิบาย

เป็นอัลกอริทึมทำการหาค่าขอบของวัตถุ โดยค่าที่ทำการ return ออกมานั้นเป็นค่าจุด(x,y)ทุกจุดที่เป็นขอบของวัตถุ(ซึ่งฟังก์ชันนี้มีอยู่แล้วใน matlab ชื่อว่า edge())

getSide(P_edge[])

```
!-- get Right edge
for each value in P_edge[]
    find slope on each spot
mean = sum(absolute(slope[]))/numberof(slope[])
j = 1
for each value in P_edge[]
    if slope at P_edge[i] > mean
        UseEdge[j].x = P_edge[i].x
        UseEdge[j].y = P_edge[i].y
        j++
return UseEdge[]
```

คำอธิบาย

อัลกอริทึม getSide() นั้นเป็นอัลกอริทึมเพื่อให้แยกแยะขอบที่แท้จริงของวัตถุออกจากขอบทั้งหมดที่หามาได้โดยจะมีการทำงานดังนี้

หาจุดอ้างอิงจากตำแหน่งกลางของวัตถุโดยหาได้จาก center of mass ของวัตถุที่ได้จากการทำ segment หรือ colorsegment

มองเป็นเส้นตรงที่ลากจากจุดอ้างอิงไปตัดยังเส้นขอบทั้ง หาคความชันของความสว่างของแสงที่อยู่ทั้ง 8 ตำแหน่งมาหาค่าเฉลี่ย

ทำการแยกค่าที่มีค่าความชันต่ำกว่าค่าเฉลี่ยออกแล้วนำค่าที่มีค่าความชันสูงกว่าเพื่อไปใช้ในการหาจุดศูนย์กลางต่อไป

```

findcenter(UseEdge[])
n = size of UseEdge[]
  for i = 1 to n
    if i < n
      a[i,1],a[i,2],b[i] =
findEquation(UseEdge[i].x,UseEdge[i].y,UseEdge[i+1].x,UseEdge[i+1].y);
    else
      a[i,1],a[i,2],b[i] =
findEquation(UseEdge[i].x,UseEdge[i].y,UseEdge[1].x,UseEdge[1].y);
!-- findEquation return a,b,c of equation ax+by = c
!-- find pseudo inverse of a
pa[] = pinv(a[])
(x,y) = pa[]*b[]
return (x,y)

```

คำอธิบาย

เป็นอัลกอริทึมที่ใช้ในการแก้สมการจากทฤษฎีการหาจุดศูนย์กลางจากจุดตัดของเส้นตั้งฉากกับจุดกึ่งกลางของเส้นที่ลากเชื่อมต่อกันระหว่างจุดบนเส้นขอบที่แท้จริง โดยนำเอาค่าสัมประสิทธิ์ของสมการเส้นตรงที่ตั้งฉากนั้นมาใช้คิด โดยสัมประสิทธิ์หาได้จากอัลกอริทึม findEquation ซึ่งจะ return ค่าออกมาเป็น a b และ c

ส่วนค่าสัง pinv นั้นคือค่าสังที่ใช้ในการหา pseudo inverse ของ matrix ดังที่กล่าวไว้ใน ส่วนของทฤษฎี

```
findEquation(sx1,sy1,sx2,sy2)
```

```
if(sx1<sx2)
```

```
    x1=sx1
```

```
    y1=sy1
```

```
    x2=sx2
```

```
    y2=sy2
```

```
else
```

```
    x1=sx2
```

```
    y1=sy2
```

```
    x2=sx1
```

```
    y2=sy1
```

```
end
```

```
cx = (x1+x2)/2
```

```
cy = (y1+y2)/2
```

```
a = x2-x1
```

```
b = y2-y1
```

```
c = (cx*(x2-x1))+(cy*(y2-y1))
```

```
return a,b,c
```

คำอธิบาย

เป็นอัลกอริทึมที่ใช้หาค่าสัมประสิทธิ์ของสมการเส้นตั้งฉากที่ลากกึ่งกลางระหว่างสมการที่ลากผ่านจุด (sx1,xy1) และ (sx2,xy2)

ColorSegment(Picture[])

!-- picture contain with red green blue

level = graythresh(Picture[].red)

ObjRed[] = im2bw(Picture[].red,level)

level = graythresh(Picture[].green)

ObjGreen[] = im2bw(Picture[].green,level)

level = graythresh(Picture[].blue)

ObjBlue[] = im2bw(Picture[].blue,level)

Object[] = ObjRed[]-ObjGreen[]-ObjBlue[]

for each spot in Object[i,j]

if Object[i,j] < 0

Object[i,j] = 0

ObjectRed[] = Object[]

ObjectWhite[] = ObjRed[]&ObjGreen[]&ObjBlue[]

return ObjectRed[],ObjectWhite[]

คำอธิบาย

Selectcolor เป็นการทำให้ Color Segmentation แบบที่คาดว่าเป็นสีแดงจะต้องไม่มีสีเขียวและสีน้ำเงินปนอยู่มาก และสีขาวคือสีที่มีทั้งสีแดง สีเขียว และสีน้ำเงินอยู่ในปริมาณที่เท่าๆกันซึ่งมีหลักการทำงานดังนี้

รับรูปสีเข้ามา ภายในรูปสีจะประกอบด้วย ตารางสีแดง สีเขียวและสีน้ำเงิน

ทำการแยกแต่ละตารางออกมาจะได้เป็นรูปภาพขาวดำของแต่ละสี

นำภาพขาวดำของแต่ละสีไปทำการ segment โดยการหาค่า threshold แล้วนำไปเข้าฟังก์ชัน

im2bw

เมื่อได้วัตถุตามตารางสีออกมาแล้วทำการหาสีที่ต้องการได้โดย

สีแดง = วัตถุในส่วนของการ(สีแดง - สีเขียว - สีน้ำเงิน)

สีเขียว = วัตถุในส่วนของการ(สีแดง - สีเขียว - สีน้ำเงิน)

สีน้ำเงิน = วัตถุในส่วนของการ(สีแดง - สีเขียว - สีน้ำเงิน)

สีขาว = วัตถุในส่วนของ(สีแดง & สีเขียว & สีฟ้า)

เมื่อได้ตามสีที่ต้องการแล้วก็ทำการ return ชุดข้อมูลที่ได้กลับไป

selectcolor2(Picture[])

xgray[] = rgb2gray(Picture[])

level = graythresh(xgray[])

level = level*255

xnewred[] = zeroes matrix size =Picture[]

xnewwhite[] = zeroes matrix size =Picture[]

r = max row of Picture

c = max column of Picture

for i = 1 to r

for k = 1 to c

if xgray[i,k] > level,

ratio_red = (x[i,k].red/3)/xgray[i,k];

ratio_green = (x[i,k].green/3)/xgray[i,k];

ratio_blue = (x[i,k].blue/3)/xgray[i,k];

if ratio_red > 0.40

xnewred[i,k] = 1;

else

if (ratio_red < 0.40) & (ratio_green < 0.40) & (ratio_blue < 0.40)

xnewwhite[i,k] = 1

return xnewred[],xnewwhite[]

คำอธิบาย

selectcolor2 เป็นอัลกอริทึมที่ได้ปรับปรุงเพิ่มเติมจาก color segmentation เนื่องจากมีบางกรณีที่ไม่สามารถ Detect วัตถุสีแดงได้ในส่วนที่เป็นขอบคมเพราะมีแสงตกกระทบมากเกินไป

selectcolor2 นั้นอยู่ภายใต้แนวความคิดที่ว่า วัตถุที่มีสีแดงจะมีอัตราส่วนระหว่างสีแดง:สี

เขียว:น้ำเงินในอัตราส่วน 4:3:3 ในขณะที่วัตถุสีขาวจะมีอัตราส่วนระหว่างสีเป็น 3.3 : 3.3 : 3.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

selectcolor2 มีหลักการทำงานดังนี้
 ทำการอ่านภาพสีเข้ามา
 ทำการแปลงรูปสีให้เป็นรูปขาวดำ และทำการแยกรูปสีออกเป็น 3 สีคือ แดง เขียว และน้ำเงิน
 หาอัตราส่วนระหว่างสีต่อความสว่างทั้งหมดโดย

$$\text{อัตราส่วนของสี} = (\text{ค่าความสว่างของสีในจุดนั้น} / \text{ค่าความสว่างของรูปขาวดำในจุดนั้น}) / 3$$
 เมื่อค่าในอัตราส่วนของสีแดง > 40% หรือ 0.4 ให้ทำการบันทึกว่าตำแหน่งนั้นเป็นวัตถุสีแดง
 เมื่อค่าในอัตราส่วนของทั้ง 3 สีมีค่า < 40% ให้ทำการบันทึกว่าตำแหน่งนั้นเป็นวัตถุสีขาว

```

stableValue(Part_Edge)
(x,y) = findcenter(Part_Edge[])
n = number of Part_Edge
mean_radius = 0
!--sum of all radius
for i = 1 to n
    radius[i] = length between (x,y) and spot in Part_Edge[i]
    mean_radius = mean_radius + radius[i]
mean_radius = mean_radius/n
s_value = 0
for i = 1 to n
    s_value = s_value + (abs(mean_radius - radius[i]))
s_value = s_value/n
return s_value
  
```

คำอธิบาย

อัลกอริทึม stableValue นั้นไว้หาค่าความเรียบของเส้นโค้งว่ามีค่ามากกว่าที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้ามีมากกว่าแสดงว่าขอบที่อยู่ในค่าที่นำมาใช้ในการหา stableValue นั้นไม่ใช่ขอบคมของวัตถุ อัลกอริทึมจะถูกนำไปใช้ในส่วนของ getSides เพื่อทำการตัดค่าขอบที่ไม่เรียบทิ้งไปซึ่งมีหลักการทำงานดังนี้

รับช่วงขอบที่ทำการ detect เข้ามา

นำไปทำการหาค่าจุดศูนย์กลางของวงกลมจากช่วงขอบเหล่านั้น(จุดที่ได้ไม่ใช่จุดที่เป็นจุดศูนย์กลางของรูปวงกลมเสมอไปแต่เป็นจุดที่มีระยะห่างเฉลี่ยกับช่วงขอบทุกๆจุดเท่ากัน)

นำไปทำการหาระยะห่างระหว่างจุดที่หาได้กับจุดที่อยู่ในช่วงขอบที่ทำการรับเข้ามา

หาค่า mean

นำค่าระยะห่างที่ได้มาทำการลบออกจากค่า mean เพื่อทำการหาค่า error ของแต่ละจุด

ค่า stableValue = Sum error/จำนวนจุดขอบทั้งหมดที่รับเข้ามา